

PPSS Pilotprojekt
samverkan skola och
socialtjänst

Delrapport november 2015

stockholm.se

Delrapport

November 2015

Dnr 3.2-613/2013

Utgivare: Socialförvaltningen

Kontaktperson: Lii Drobus

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	4
2.	Bakgrund	6
3.	Syfte, mål och målgrupp	6
4.	Uppföljning	7
5.	Team och styrgrupp	8
5.1	<i>Multikompetent team</i>	8
5.2	<i>Styrgrupp</i>	9
6.	Arbetet i teamen	10
6.1.	<i>Aktualisering av elever</i>	10
6.2	<i>Kartläggning</i>	10
6.3	<i>Metoder och verktyg i det operativa arbetet</i>	11
7.	Resultatredovisning	12
7.1	<i>Antal elever som har deltagit i projektet</i>	12
7.2	<i>Projektets påverkan på elevers skolfrånvaro</i>	13
7.3	<i>Halvårsredovisning från teamen</i>	15
7.4	<i>Betygens utveckling över tid i projektet</i>	18
7.5	<i>Elevers uppfattning om sin situation i skolan</i>	25
7.6	<i>Elevers uppfattning om stöd genom teamen</i>	29
7.7	<i>Effekt på samverkan mellanskola och socialtjänst</i>	31
7.8	<i>Andra effekter av projektet</i>	31
7.9	<i>De olika projekten och lokala utmaningar</i>	32
8.	Slutsatser och förslag	32
9.	Referenser, källor	37
	Bilaga 1. KPKF	38
	Bilaga 2. Finansiering	41
	Bilaga 3. Underlag för uppföljning	50
	Bilaga 4. Elevenkät - Frågor till elev	51
	Bilaga 5. Metoder och verktyg inom PPSS	53
	Bilaga 6. Sammanställning av intervjuer med elever	57

1. Sammanfattning

Pilotprojektet samverkan skola och socialtjänst startade 2013 i syfte att arbeta fram och utveckla metoder för att alla elever ska lämna årskurs 9 med gymnasiebehörighet. Det är 16 fokusskolor i 8 stadsdelsförvaltningar som ingår i projektet. Uppföljningen avser tre terminers verksamhet, till och med vårterminen 2015. Runt varje skola finns ett multikompetent team som består av personal från skola och socialtjänst. Cirka 150 barn har varit inskrivna i projektet. Därutöver har cirka 200 barn till omfattats av stöd från teamen genom olika elevgrupper som en några av team en har arbetat med.

På frågan om skolfrånvaron för elever som får stöd via PPSS minskar, kan projektet så här långt inte ge något statistiskt belagt svar, utifrån att data som finns är instabil. Från teamen kommer rapporter om att för en del elever har frånvaron minskat. De 17 elever som inom ramen för projektet har intervjuats berättar att deras frånvaro har minskat.

Uppföljning av betygen visar på i huvudsak negativa utfall med några positiva förändringar. Mest positiv förändring noteras bland pojkarna, där det finns exempel på att både andelen godkända ämnen och högskoleförberedande behörighet förbättras. Andelen godkända kärnämnen är däremot oförändrat. Jämförelsen mellan termin 1 och termin 2 visar även att en majoritet av eleverna (56 procent) ökar andelen godkända betyg, på individnivå. Denna förbättring försvinner däremot i jämförelse på gruppnivå. Slutligen uppvisar de elever inom PPSS, som har svagast ingångsbetyg, en positiv utveckling vad gäller andelen godkända betyg.

När det gäller måluppfyllelsen rapporterar flera team om att elever i ökad utsträckning har uppnått delmål och i vissa fall även höjt sina betyg. Eleverna själva uppfattar det som att de har förbättrat sina skolresultat. Några nämner explicit att de har fått godkänt i ett ämne eller höjt ett betyg.

Såväl skola som socialtjänst uttrycker att projektet har en positiv påverkan på samarbetet, det har förstärkts och förbättrats. Samverkan leder till en ökad förståelse av den andre myndighetens profession, uppdrag, möjligheter och utmaningar. Inom projektet har det blivit tydligt att i arbetet att skapa och utveckla samverkan såväl internt som externt är

det viktigt med tydliga gränser för olika myndigheters eller enheters uppdrag. Därigenom kan man arbeta på varandras "arenor", utan att det uppstår oklarheter, vare sig bland professionella eller för medborgare. I den här processen får teamen i PPSS stöd av deras lokala styrgrupp bestående av chefer för de båda verksamheterna.

När det gäller elevernas uppfattning om nyttan med projektet råder det inget tvivel. Samtliga intervjuade elever skulle rekommendera projektet vidare.

Det har inom pilotprojektet arbetats fram goda strukturer för hur elever och föräldrar kan få stöd så att eleverna kommer till lektionerna. Men det som eleverna också berättar, att de inte förstår eller "hänger" med på lektionerna eller har svårt för att koncentrera sig, den delen återstår att hantera. För de här svårigheterna genererar projektet i sig inget stöd. Behovet av att elever mer aktivt tas emot av lärare när de kommer till klassrummet samt att eleverna får mer stöd i kunskapsinhämtningen är något som också lyfts av teamen. Här är en möjlighet till utveckling av projektet, att bidra till att skapa en strategi för hur elever ska kunna följa med i undervisningen och därigenom ta "nästa steg" på väg mot ökad grad av måluppfyllelse

Några av teamen hjälper ibland elever med skolarbetet, men det finns ingen övergripande linje i frågan inom projektet. Flera av skolorna erbjuder läxhjälp men de här eleverna går inte alltid dit. Det pågår ett skolstödsprojekt i staden: KPKF – kontaktperson/kontaktfamilj som strukturerat skolstöd. De barn som deltar i projektet under en termin, två gånger i veckan får stöd med läsning och matematik 20 minuter i varje ämne, per tillfälle. Stödet ges av en kontaktperson (ofta student) som har fått utbildning i att ge skolstöd. Under vårterminen 2015 fick 10 elever som ingår i PPSS del av detta stöd. Då stödet till eleverna kom i gång först en bit in i terminen hann eleverna inte få hjälp vid så många tillfällen. Ett par av eleverna var mycket nöjda med stödet, några valde att inte fullfölja terminen ut. Det intressanta är dock att elever som ingår i PPSS på grund av hög skolfrånvaro tackade ja till erbjudandet om att få skolstöd utanför skoltiden.¹

¹ Bilaga1. KPKF-kontaktperson/kontaktfamilj som strukturerat skolstöd

2. Bakgrund

Socialförvaltningen genomför tillsammans med utbildningsförvaltningen ett samverkansprojekt för att barn och unga i staden ska få en god skolgång. Inom projektet är frågor som skolfrånvaro, måluppfyllelse och samverkan i fokus.

Forskning pekar på att möjligheten till en god skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga. År 2013 fick Socialnämnden i Stockholms stad i uppdrag att stödja och finansiera en rad pilotprojekt med syfte att utveckla en arbetsmetod baserad på samverkan mellan skola och socialtjänst. Inom projektet ska olika modeller för förebyggande insatser i skolan prövas. Projektet inleddes våren 2013 och kom att heta Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst (PPSS). Inom de olika stadsdelsförvaltningar som ingår genomförs en form av lokala pilotprojekt i eller runt de skolor som ingår. Beslut om att projektet skulle starta fattades våren 2013. I mars 2014 fanns projektverksamhet i alla skolor som ingår i projektet. Rapporten bygger på tre terminers verksamhet - fram till och med juni 2015.

3. Syfte, mål och målgrupp

Utbildningsförvaltningen har utsett de 16 fokusskolor i 8 stadsdelsförvaltningar som ingår i projektet. Syftet med projektet är att hitta metoder för att kunna stödja barn och unga i att få ökad skolnärvaro och ökad måluppfyllelse. Arbetet i projekten är baserat på multikompetenta team². Detta antas öka möjligheterna att tillgodose de olika behov man möter hos ett barn samt möjliggöra att insatserna blir samordnade och målinriktade utifrån vad som gagnar barnet bäst³. Målet är ökad skolnärvaro för elever i riskzonen för skolmisslyckanden på grund av hög frånvaro, samt att alla elever ska klara måluppfyllelse och ha behörighet till gymnasiet när de går ut årskurs 9.

² Från skolan kan det t.ex. vara skolkurator, SYV, specialpedagog som ingår i teamet och från socialtjänsten kan det t.ex. vara skolfält, elevcoach, skolcoach, socialpedagog, familjebehandlare som ingår.

³ Skolverket 2010, "Erfarenheter av samverkan kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa" s.19.

Skolorna är grundskolor i Stockholms stad, med högt antal elever som inte uppnår gymnasiebehörighet.⁴

Stadsdelsförvaltning	Deltagande skola inom området
Enskede-Årsta-Vantör	Bäckahagens skola
Farsta	Farsta grundskola (f.d. Kvickentorpsskolan) Gubbängsskolan, och Hökarängsskolan
Hässelby-Vällingby	Grimstaskolan, Hässelbygårdsskolan
Rinkeby-Kista	Akalla grundskola, Husbygårdsskolan, Kista grundskola (f.d. Ärvingeskolan), Rinkebyskolan
Skarpnäck	Bagarmossens skola, Skarpatorpsskolan (f.d. Tåtorpsskolan)
Skärholmen	Bredängsskolan, Sätraskolan
Spånga-Tensta	Hjulstaskolan
Älvsjö	Sjöängsskolan

Målgruppen för pilotprojektet är elever i årskurs 7-9 med låg måluppfyllelse, som saknar behörighet till gymnasiet och som har hög frånvaro. I vissa skolor har elever i åk 5 och 6 skrivits in i projektet under år två. PPSS har årligen sedan 2013 tilldelats 10 miljoner kronor fördelat mellan de lokala projekten.⁵

4. Uppföljning

Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen ansvarar gemensamt för att insatserna dokumenteras och följs upp. Alla lokala pilotprojekt har en struktur för hur respektive projekt ska följas upp av stadsdelsförvaltningen och utbildnings-

⁴ Inledningsvis deltog Rågsvedsskolan och Solbergaskolan i PPSS, men utifrån dåligt elevunderlag lades högstadiet ner vid dessa två skolor efter vårterminen 2014. Utbildningsförvaltningen har beslutat att PPSS ska finnas på Bäckahagens skola i stället för på Rågsvedsskolan och på Sjöängsskolan i stället för på Solbergaskolan.

⁵ Finansiering se bilaga 2.

förvaltningen avseende frånvaro och måluppfyllelse. Förutom den lokala uppföljningen arbetar socialförvaltningen med uppföljning och utvärdering av projektet. Det har även knutits en forskare⁶ till projektet som har gjort en kunskapsöversikt när det gäller samverkansprojekt mellan skola och socialtjänst i Sverige under 2000-talet. I varje stadsdelsförvaltning har utformningen av det lokala projektet bestämts av en lokal strygrupp tillsammans med det operativa teamet.

Uppföljningen och utvärderingen av PPSS avser att undersöka om arbetet inom PPSS har någon påverkan på de elever som ingår i projektet, när det gäller skolfrånvaro och måluppfyllelse samt vilken effekt arbetet har på samverkan mellan skola och socialtjänst. Uppföljningen baseras på såväl skriftliga som muntliga underlag från de lokala projekten.⁷ Vidare redovisas synpunkter från 85 elever när det gäller hur de upplevde sin skolsituation vid den tidpunkt när de började i projektet.⁸ 17 elever som vid tidpunkten för intervjun ingick i PPSS har intervjuats och deras synpunkter redovisas också. Slutligen kommer uppföljningen att beskriva hur samverkan mellan skola och socialtjänst fungerar, liksom vilka uppfattningar om samverkan, som olika professionella i projektet har. Projektet har genererat uppföljningsmallar avseende frånvaro och måluppfyllelse som kan användas av teamen och som kommer att förtydliga resultaten för den fortsatta uppföljningen och kommande utvärderingen.

5. Team och styrgrupp

5.1 Multikompetent team

Redan i den inledande fasen av projektet framkom det att man i samtliga skolor ville prova att samarbeta med socialtjänsten i ett multikompetent team. Därutöver har varje pilotprojekt utformats utifrån lokala behov i varje enskild skola. Ett multikompetent team byggs systematiskt upp med kompetenser som motsvarar de olika professionerna från samverkansparterna, i PPSS är det framförallt skola och socialtjänst som ingår. Syftet med teamet är att öka möjligheterna att tillgodose de olika behoven man möter hos ett barn eller en ungdom genom att insatserna blir samordnade, har samma mål och sker samtidigt utifrån en gemensam tanke

⁶ Disa Bergnéhr fil dr i Barn, Institutionen för Tema, Linköpings universitet

⁷ Underlag för uppföljning se bilaga 3.

⁸ Elevenkät se bilaga 4.

om vad som gagnar barnet bäst. Utgångspunkten är minst en ”skolpersonal” och en ”socialtjänstpersonal” i varje team. Under projektets gång har en del personal slutat och ersatts. Sammanlagt är det 50 personer som har eller arbetar i teamen (t.o.m. juni 2015).

Det multikompetenta teamet har direkt kontakt med elever, föräldrar, mentorer och olika samverkanspartners. I teamet sker också det operativa samarbetet mellan skola och socialtjänst. Personalen från socialtjänsten har ofta benämningen skolfält, elevcoach eller ungdomscoach och är anställda på enheter som inte arbetar med myndighetsutövning. Från skolans sida är det ofta skolkurator, skolornas yrkesvägledare, specialpedagog eller skolsköterska som ingår i teamet.

På 11 av de 16 skolorna är teamen stationerade i respektive skola. En del har egna rum på skolan medan andra delar rum med någon personal ur EHT⁹. De team som inte är stationerade på en skola har sin bas i socialtjänstens öppenvårds lokaler. Två till fem personer finns i teamen, framförallt skolkuratorer och socionomer/socialpedagoger. Därutöver har en del team knutit öppenvårdspersonal från socialtjänsten, till exempel fältarbetare, familjebehandlare och föräldrapedagog, till teamet. Teamen har gemensam extern handledning.

5.2 Styrgrupp

I varje stadsdelsförvaltning finns en styrgrupp i vilken ingår chefer för skola och socialtjänst, avdelningschef, enhetschef eller biträdande chef från socialtjänsten, samt rektor och grundskolechef från skolan. Forskning visar¹⁰ nödvändigheten av att projektarbete är väl förankrat hos och har styrning av berörda chefer, vilket är en viktig utgångspunkt inom PPSS. Styrgruppen träffar regelbundet det multikompetenta teamet och håller sig därigenom informerad om hur det operativa arbetet fortlöper. Styrgruppen är också beredd på att ta över ansvaret för frågor som teamet inte ska ha ansvar för och att hjälpa teamet att behålla den ursprungliga inriktning på arbetet, vilket kan vara en utmaning för teamet i en situation där barn och familjer har flera olika behov och kanske lever i en utsatt situation. Styrgruppen har också en uppgift att förankra samverkansarbetet hos övriga delar av socialtjänst och skola.

⁹ EHT elevhälsoteam

¹⁰ Skolverket 2010, ”Erfarenheter av samverkan kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa” s.48.

6. Arbetet i teamen

Här redovisas hur arbetet i de multikompetenta teamen är uppbyggt. Utöver denna redovisning finns det framtaget en modell för hur ett arbete som de t inom PPSS med fördel kan bedrivasas.¹¹

6.1. Aktualisering av elever

Eleverna inom projektet har aktualiserats på grund av hög frånvaro, något som regelbundet följs upp inom elevhälsoteamen på skolorna (EHT). Det kan också vara lärare som föreslår EHT att en elev ska aktualiseras. Generellt har det varit skolornas EHT, ibland tillsammans med rektor, som till slut har bestämt vilka elever som ska ingå. I någon stadsdelsförvaltning har det varit personalen i det multikompetenta teamet som är anställda av socialtjänsten och som tillsammans med sin chef har avgjort vilka elever som ska ingå i projektet utifrån de önskemål som har kommit från skolan. Därefter får elev och föräldrar information om det multikompetenta teamet, vilket stöd teamet kan erbjuda samt att arbetet är ett samarbete mellan skola och socialtjänst.

Elev och föräldrar erbjuds att ingå i projektet och får om de tackar ja, skriva på en sekretessbrytande blankett.¹² Sekretessfrågan orsakade inledningsvis osäkerhet hos de professionella i projektet. Det har i stort sett inte förts fram någon kritik eller funnits motstånd från elev och föräldrar när det gäller att godkänna att relevant information runt en elev delas av funktionsgiven personal hos skola och socialtjänst.

6.2 Kartläggning

Inledningsvis har teamen gjort en skolpedagogisk och en skolsocial och kartläggning av elevens situation.¹³ I samband

¹¹ Sammanställningen kommer ingå i nästföljande rapport.

¹² När det gäller samverkan mellan olika verksamheter kan det faktum att det råder olika stark sekretess verksamheterna emellan, ibland skapa förvirring. När det gäller samverkan inom PPSS har detta hanterats genom att det har skapats en samtyckesblankett som såväl elev som vårdnadshavare skriver under inför att en elev och hans familj ska delta i PPSS.

¹³ Svarar på frågor som: *När började frånvaron? Hur har frånvaron sett ut? Vilka funktioner har frånvaron för eleven? Vilka konsekvenser för*

med att den skolsociala kartläggningen har gjorts har flera team valt att delta vid ett par lektionstillfällen. Kartläggningen görs för att få kunskap om vilket behov av stöd, struktur och ramar eleven har och för att planera vem som ska ge eleven stödet. Utifrån detta underlag gör elev tillsammans med teamet en plan med delmål och slutmål, i vilken även föräldrar inkluderas och slutligen tillsammans med elev godkänner.

6.3 Metoder och verktyg i det operativa arbetet

Ryggraden i teamets arbete är att på väg mot ett mål arbeta med delmål som kontinuerligt planeras och följs upp. Målen nås bland annat genom:

- regelbundna uppföljningsmöten mellan elev och team varje vecka, tätare vid behov,
- planeringssamtal avseende frånvaro, betyg, läxor, prov och annat skolarbete,
- följa upp mål för dagen och delmålsuppfyllelse,
- tät peppning och stöd från teamet till eleven, vid korta möten, via sms, telefonsamtal och mail, för en del elever flera gånger om dagen och för andra kanske en gång om dagen eller ett par gånger i veckan,
- teamet samarbetar med mentor/lärare för att veta vad eleven ska göra/klara av. Teamet kan involvera mentor i delmålen och få information om vad eleven bör göra, samt be mentor snabbt återkoppla på allt som fungerar bra. Teamet försöker bidra till att stärka samarbete mellan mentor och elev vid behov, samt stödja en god arbetsallians mellan mentor, elev och förälder,
- teamet har kontakt med föräldrar och håller dem informerade genom att skicka hem frånvarorapport och läxplanering varje vecka samt information om det positiva som händer, via sms, mail och brev.¹⁴

Vid de nätverksträffar som regelbunden har hållits inom projektet har teamen delgett varandra de metoder och verktyg som de använd er sig av.¹⁵ I februari 2016 kommer en rapport med en sammanställning av arbetet i de olika teamen och deras metoder.

Det pågår ett skolstödsprojekt i staden, KPKF – kontaktperson/kontaktfamilj som strukturerat skolstöd. De barn

eleven leder frånvaron till? Skolfaktorer, hemfaktorer, kamratfaktorer, omgivningsfaktorer, medicinska faktorer.

¹⁴ 10 av eleverna fick under vårterminen 2015 skolstöd genom KPKF se bilaga 1.

¹⁵ Se bilaga 6.

som deltar i KPKF får under en termin, två gånger i veckan, stöd med läsning och matematik 20 minuter i varje ämne, per tillfälle. Stödet ges av en kontaktperson (ofta student) som har fått utbildning i att ge skolstöd. Under vårterminen 2015 fick 10 elever som ingår i PPSS del av detta stöd. Då stödet till eleverna kom i gång först en bit in i terminen hann eleverna inte få hjälp vid så många tillfällen. Ett par av eleverna var mycket nöjda med stödet, några valde att inte fullfölja terminen ut.¹⁶

Elever som har deltagit i projektet berättar att den viktigaste faktorn för att de ska uppleva stöd av att vara med i PPSS är relationen med coachen och hans förhållningssätt samt att coachen pratar på ett sätt så att unga förstår.

7. Resultatredovisning

I det här kapitlet redovisas resultaten av pilotprojektet så här långt, avseende antal elever, frånvaron, måluppfyllelsen, elevers uppfattning, samverkan samt exempel på övriga effekter. Det underlag som teamen har bistått med avseende elevers betyg och frånvaro har de avidentifierats innan det har sammanställts för uppföljningen.

7.1 Antal elever som har deltagit i projektet

Fram till och med vårterminen 2015 har drygt 150 elever varit inskrivna i ett PPSS team. Två stadsdelsförvaltningar kom igång med sitt projekt under höstterminen 2013 och kunde då börja arbeta med de första eleverna. Den stadsdel förvaltning som sist kom i gång med sitt projekt gjorde det i mars 2014 och tog då emot sina första elever. Ett par av projekten har haft avbrott i sin verksamhet beroende på att teampersonal har slutade och det dröjde innan ny personal var på plats. Under den tiden togs inga nya elever in i projekten. För ytterligare två team blev det en termins avbrott i projektarbetet då skolorna de inledde arbetet på inte längre skulle ingå och projekten flyttades över till andra skolor. Det innebar för de teamen att de inte hade några elever under höstterminen 2014. I genomsnitt har skolorna fram till och med juni 2015 arbetat med knappt tio elever var. Nio av de 16 teamen har berättat att de förutom de elever som de har haft inskrivna har haft kontakt med minst lika många elever till. Dessa team har även träffat grupper med

¹⁶ Se bilaga 1.

elever i olika temasamtal. En kvalificerad uppskattning av antal elever som genom PPSS har fått stöd är att det rör sig om cirka 350 elever. Generellt har flertalet elever i de skolor teamen har haft en lokal känt till teamet och i vissa fall vänt sig till dem.

7.2 Projektets påverkan på elevers skolfrånvaro

Projektet har sammanställt data för frånvaron under skolåret 2014/2015. Utifrån nedan nämnda osäkerhet i underlaget kan projektet inte presentera ett statistiskt underlag för frånvaron – det finns helt enkelt för många osäkerhetsfaktorer i materialet. Givet den osäkerhet som finns i materialet pekar den sammanställning av frånvaron som har gjorts, som alltså måste ses mot bakgrund av att underlaget är behäftat med många osäkerhetsfaktorer, på att den ogiltiga frånvaron ökar medan den giltiga minskar men att den sammanlagda frånvaron inte tydligt förändras ellereventuellt ökar.

Syftet med PPSS är att fler elever i de skolor där projektet finns ska gå ut grundskolan med gymnasiebehörighet.¹⁷ För att nå detta mål fokuserar teamen i PPSS på att arbeta med att elevernas skolfrånvaro ska minska. Inom projektarbetet har flera team återkommande rapporterat att underlaget i skolornas frånvarorapportering inte har varit korrekt. Flera av de utmaningar som har kommit fram inom projektet är de samma som finns redovisade i en rapport om skolfrånvaro i några skolor i Stockholms stad som Stadsrevisionen lämnade 2012.¹⁸ Två av skolorna som ingår i PPSS, ingår även i revisionsrapporten. I rapporten framkommer att ”Det finns stora variationer mellan granskade grundskolor när det gäller ogiltig frånvaro. Andelen ogiltig frånvaro varierar mellan 2 och 13 %. 296 elever hade en registrerad total frånvaro på 25 % eller mer och hälften av dessa elever hade en frånvaro på 40 % eller mer. Bland sistnämnda elever fanns 16 elever som var fullständigt frånvarande, så kallade hemmasittare”¹⁹. Siffrorna stämmer väl överens med de siffror som angavs i

¹⁷ För att vara behörig till gymnasiets yrkesprogram krävs att man har godkänt betyg i: svenska/svenska som andra språk, engelska, matematik och dessutom godkänt i ytterligare 5 valfria ämnen. För behörighet till gymnasiets högskoleförberedande program krävs att man har godkänt i ovan nämnda ämnen samt minst ytterligare 9 ämnen.

¹⁸ STADSREVISIONEN ”Skolelevers ogiltiga frånvaro” 15(17)
REVISIONSKONTORET Revisionsrapport nr 3/2012

¹⁹ Ibid, 1.

stadsdelsförvaltningarnas projektansökningar inför att PPSS startades.

En av de stadsdelsförvaltningar som ingår i projektet har framförallt har arbetat med elever som i stort sett har varit helt borta från skolan. På en del skolor har elever med skolfrånvaro inte varit på skolan och på andra skolor har eleverna varit i skolan men inte på lektionerna.²⁰ De brister i frånvarorapporteringen som teamen har rapporterat handlar om att frånvaro/närvaro inte alltid fylls i, att elever med annan undervisning får frånvaro när de inte är på ordinarie lektion, att elever som är på lektioner får frånvaro och tvärtom.

”X har haft stor frånvaro p.g.a. att hen har tagit hand om sina syskon då modern är på sjukhus och fadern på anstalt. Vid närvaro på lektioner har eleven registrerats för frånvaro.” Ett annat team säger att ”En elev som inte alls varit i skolan har en registrerad närvaro på 51%” och säger vidare att elever som har varit i skolan har fått frånvaro. Från ytterligare 3-4 skolor rapporteras att elever har fått närvaro trots att de inte har varit i skolan.²¹ För en del elever är det stora skillnader mellan antal erbjudna lektionstimmar och antal timmar som sedan har registrerats. Det har i vissa fall visat sig att upp emot 15-20 % av elevers lektioner inte har registrerats, samma erfarenheter redovisas i stadsrevisionens rapport där det framkommer att några av skolorna har en registrering på 49-58 %.

Teamen har berättat att lärare som har elever som ingår i PPSS har ökat graden av registrering av elevernas lektioner – vilket skulle kunna innebära att det ser ut som att elevernas frånvaro har ökat, när det kanske handlar om att deras frånvaro har blivit synliggjord. I vilken omfattning detta gäller är svårt att veta. Flera team arbetar aktivt med att påminna lärare om att registrera elevers närvaro/frånvaro. Det har också kommit information om att lärare inte alltid känner till att en elev har anpassad studiegång och därmed rapporterar elever som frånvarande, trots att eleven är närvarande på annat håll.

²⁰ I den här delrapporten kommer projektet beskrivas i sin helhet. I kommande rapport som beräknas vara klar i februari 2016 kommer de olika projekten presenteras var för sig, avseende likheter och olikheter

²¹ Jmf i Skillnadernas Stockholm Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, 2015 s.37 ”Det finns också stora skillnader mellan olika skolor. I nästan hälften av Stockholms stads skolor uppnår alla elever behörighet till nationella program i gymnasieskolan, vilket är intressant med tanke på att det i nästan alla stadsdelar finns åtminstone några elever utan godkända betyg.”

En annan effekt på frånvaron av projektet som teamen redogörför handlar om att den ogiltiga frånvaron för en del elever har ökat medan den giltiga har minskat. Det är i flera fall ett resultat av att teamens stöd till föräldrar har inneburit att föräldrar slutar att godkänna ogiltig frånvaro och därigenom visar barnet att det inte är ok att inte delta i undervisningen. Samarbetet mellan team och föräldrar har stärkt föräldrarnas styrka i att ställa krav på sina barn, vilket är ett första steg i minskaskolfrånvaron. Trots en oförändrad frånvaro har det skett en positiv utveckling runt eleven, hens föräldrar börjar agera på frånvaron. När det gäller föräldrar som godkänner frånvaro kan det i vissa fall handla om att föräldrar vill ”skydda” sitt barn från att få ogiltig frånvaro, därför att föräldern ser att barnet inte mår bra eller inte trivs i skolan och upplever att skolan inte gör något åt saken. Kanske har en förälder egna dåliga erfarenheter från skoltiden eller kanske föräldern inte vet vad hen ska göra när eleven vägrar gå till skolan.

7.3 Halvårsredovisning från teamen

I flera av de halvårsredovisningar projekten har gjort efter vårterminen 2015 omnämns frånvaron. I redovisningen från **Rinkeby-Kista** stadsdelsförvaltning står att ”Samtliga elever har ökat sina chanser att bli behöriga för gymnasiet i årskurs nio. För hälften av eleverna minskade frånvaron sen projektets start. Nio elever ur målgruppen från årskurs nio vårterminen 2014 samt sju stycken från vårterminen 2015 hade slutförklarad som motsvarar gymnasiebehörighet vilket är dubbelt så många än vid projektets början.”

Från **Farsta** stadsdelsförvaltning skriver man ”Under perioden har 9 ungdomar ingått i projektet, men för några av dem är det för tidigt för att vi ska kunna utvärdera deras resultat än. Av dem vi kan mäta får vi fram följande: 6 av 7 ungdomar har ökat sin skolnärvaro. 3 av 7 ungdomar har ökat sin målluppfyllelse. 6 av 7 ungdomar har minskat sin isolering.”

I redovisningen från **Enskede-Årsta-Vantör** skriver man: ”Samarbetet mellan skola socialtjänst har bidragit till ökad kunskap om varandras uppdrag. Detta har bidragit till realistiska förväntningar på varandra. Eleverna har ökat närvaro. Elever har fått hjälp till andra insatser. Föräldrar har fått verktyg i föräldraskapet.”

I redovisningen från **Hässelby-Vällingby** skriver man:

”Flertalet elever som har ingått och fortfarande ingår i projektet har en fortsatt problematisk frånvaro.(...) Vi vet att de ibland omfattande insatser som sätter in under projektet kortsiktigt kan påverka eleven genom att frånvaron ökar. I flera fall har den giltiga frånvaron minskat efter stöd till föräldrar. Det innebär att vi tror att det stöd föräldrarna erbjuds genom föräldracoach framöver kommer att kunna ge goda resultat. Trots en fortsatt problematisk frånvaro tror vi att eleverna som medverkar i projektet får en ökad tro på möjligheter till stöd och ett ökat förtroende för socialtjänsten. Vi vet att de elever som ingått i projektet känner sig sedda och att deras behov synliggjorts i ett tidigare skede av deras skolgång än vad vi tror att det annars skulle ha gjorts.”

I redovisningen från **Älvsjö**, som började sitt arbete med ny teampersonal och ny skola från och med vårterminen 2015 skriver man: ”Frånvaron har varierat under terminen för deltagarna under perioder. (...) Eleven har dock vid slutet av terminen fått större insikt och ser fram emot kommande termin.”

I redovisningen från **Skarpnäcks** stadsdelsförvaltning skriver man. ”Ökad närvaro för 9 av eleverna, i tre fall från mycket låg eller ingen närvaro till nästan full. I övriga fall arbetar vi fortfarande med att stärka föräldraförmågan och kommunikationen mellan eleven, hemmet och skolan.”

I redovisningen från **Skärholmen** säger man: ”I Bredängsskolan har frånvaron i skolan minskat under perioden, både generellt och specifikt för de PPSS-aktuella barnen. En elev har dock ökat sin lektionsfrånvaro under terminens sista månad.”

Från **Spånga-Tensta** skriver man: ”De insatser som har genomförts har lett till att elever har lämnat in uppgifter och genomfört delar av moment i större utsträckning än tidigare. Samordning av specifika stödåtgärder vid hög frånvaro samt samordning av nätverksmöten för vidare åtgärder fungerande tillfredsställande fram till v 16 för två av eleverna.” Skolkuratoren slutade sitt arbete på skolan vid den tidpunkten.²² Alla de 17 elever som har blivit intervjuade menar att deras frånvaro har minskat och för några har den upphört.

Att skolornas frånvarorapportering och registrering fungerar och att föräldrar snabbt blir informerade om att eleverna har frånvaro är utgångspunkten för att kunna stödja eleverna till

²² Stadsdelsförvaltningarnas halvårsredovisning av PPSS juni 2015.

minskad frånvaro. Teamen i PPSS går varje vecka tillsammans med eleverna igenom frånvaron och informerar också elevernas föräldrar om den. Ett arbete som är viktigt av många orsaker, inte minst för att visa eleven att lärare ser om eleven är på lektionerna eller inte och att deras föräldrar och vuxna i skolan bryr sig om elevens skolnärvaro. Vid samtal med elever inom projektet nämner flera av dem att de skolkade men att det inte blev uppmärksammat och att deras föräldrar inte blev underrättade om frånvaron. Under den första terminen i PPSS fick ett team börja projektarbetet med att stödja lärare/mentorerna att informera föräldrar om att deras barn hade hög frånvaro.

Två elever i PPSS angående frånvaron

Flicka 15 år åk 9

Hon började komma försent i årskurs 4, vilket ökade i årskurs 7. Skolket eskalerade i årskurs 8, ”om projektet inte funnits hade jag fortsatt med frånvaron.” Först efter en termin med hög frånvaro kallades föräldrarna till ett möte. Flickan berättar att hon numer nästan inte har någon frånvaro.

Flicka 14 år åk 8

Hon började skolka i början av vårterminen i årskurs 7 tillsammans med kompisar från klassen. ”Det gick väldigt snabbt att börja skolka. Jag var i alla skolor utom min egen.” Hon berättar att hon var helt frånvarande från skolan de tre sista månaderna på vårterminen. Förälder fick kännedom om skolket först efter terminens slut. Eleven har minskat sin frånvaro under tiden i projektet och har lyckats höja flera betyg, återstår fyra F.

Teamen beskriver att frånvaro ofta har en rationell funktion för eleven. Att analysera frånvaron tillsammans med eleven är ett viktigt verktyg för teamet för att kunna förstå hen och det som eleven upplever som hinder för att delta i undervisningen. Samtalen ökar möjligheten för teamet att kunna erbjuda eleven ett relevant stöd för att öka skolnärvaron. Exempel på orsaker till frånvaro som rapporteras från teamen är att eleven vill undvika att visa att hen har kunskapsbrister, har för dåliga kunskaper för att kunna följa med i undervisningen, inte känner sig trygg i klassrummet, eller inte upplever sig vara omtyckt av läraren.²³ Det kan också handla om orsaker som inte har med skolan att göra men som gör det svårt för eleven att gå till skolan eller att koncentrera sig under lektionerna.

²³ Att situationen i klassen är extra oförutsägbart t.ex. vid slöjd och gymnastik är extra påfrestande för en del elever.

7.4 Betygens utveckling över tid i projektet

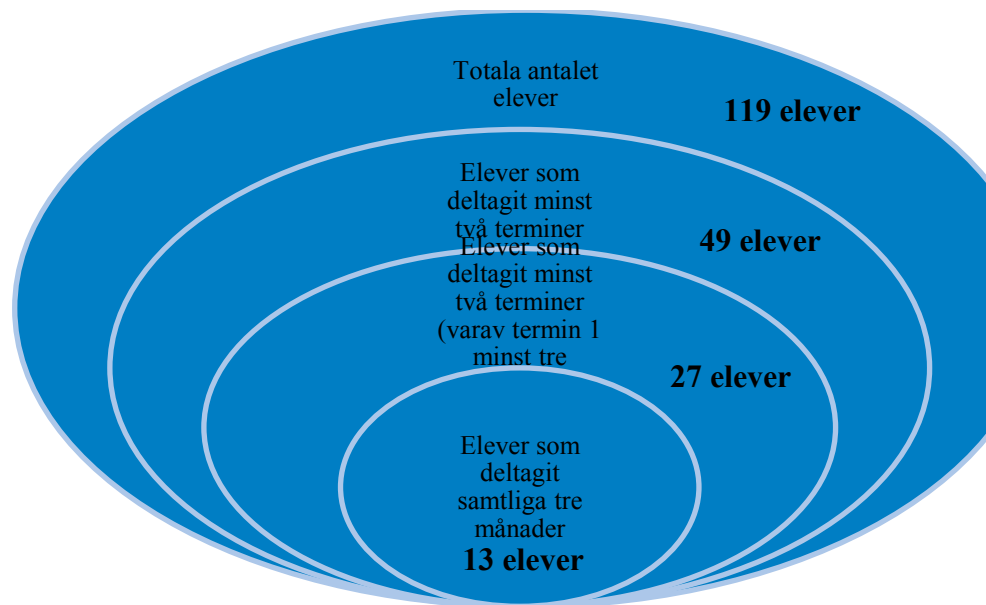
Uppföljning av PPSS genom att undersöka de deltagande elevernas betyg visar på i huvudsak negativa utfall. Under de tre terminerna som studeras är det endast 5 av 32 terminsjämförelser som visar på positiva förändringar. Mest positiv förändring noteras bland pojkarna, där det finns exempel på att både andelen godkända ämnen och högskoleförberedande behörighet förbättras (behörighet till nationellt program/yrkesprogram). Andelen godkända kärnämnen är däremot oförändrat. Jämförelsen mellan termin 1 och termin 2 (minst tre månader inom PPSS termin 1) visar även att en majoritet av eleverna (56 procent) ökar andelen godkända betyg, på individnivå. Denna förbättring försvinner däremot i jämförelse på grupp-nivå. Slutligen uppvisar de elever inom PPSS, som har svagast ingångsbetyg, en positiv utveckling vad gäller andelen godkända betyg.

Även om det i denna uppföljning av PPSS mestadels framkommer negativa resultat, är det viktigt att nyansera bilden. För det första kan PPSS ge positiva resultat vad gäller andra indikatorer, exempelvis en förbättrad relation till skolan. För det andra kan utfall kring PPSS behöva studeras ur ett längre perspektiv än tre terminer. För det tredje, och viktigaste, denna uppföljning innebär inte någon jämförelse mot kontrollgrupp. Det är därmed svårt att bedöma hur betygen för elever i PPSS förhåller sig till de resultat som eleverna skulle uppnått om de fortsatte i ordinarie skolverksamhet.

Uppföljningens upplägg

I denna uppföljning undersöks elever som deltagit i PPSS under vårterminen 2014 till och med vårterminen 2015, totalt finns data för 119 elever²⁴ (50 procent flickor och 50 procent pojkar). Jämförelser görs mellan termin 1 och 2, (men endast för elever som deltagit tre månader under termin 1) samt mellan termin 1-3. Genom att göra flera olika jämförelser undersöks om elevgruppens utveckling varierar beroende hur lång tid de deltagit i PPSS. Viktigt att notera är att eleverna som studeras därmed blir färre till antalet ju mer materialet beskärs och att värden för termin 1 därmed varierar beroende på hur avgränsad elevgruppen är. Figuren nedan beskriver relationen mellan grupperna.

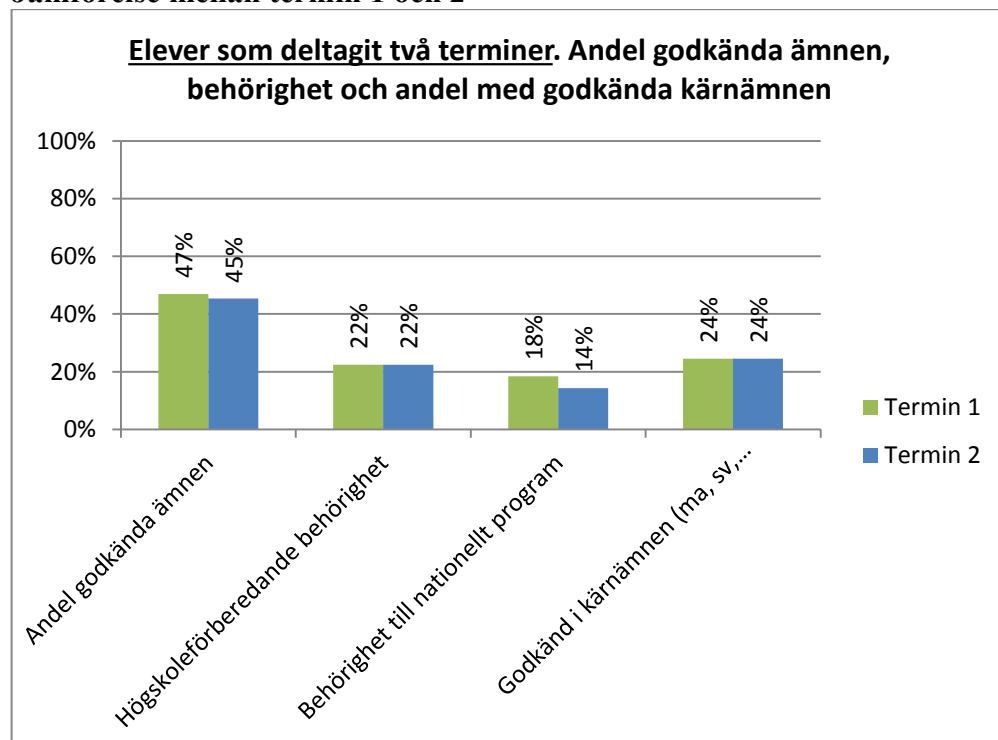
²⁴ Utöver dessa 119 finns 13 elever som beskrivs som deltagande i programmet, men där data saknas. Det är svårt att bedöma effekten av detta bortfall på resultaten. Gruppen på 13 personer är visserligen liten, samtidigt är det bitvis små grupper som jämförs i uppföljningen, varför denna osäkerhetsfaktor bör noteras.

För att studera betygens utveckling över tid har fyra indikatorer skapats i samråd med utbildningsförvaltningen:

- **Andel godkända ämnen**
- **Behörighet nationellt program - yrkesprogram.** Eleven måste ha minst betyg E i engelska, matematik, svenska alt. Svenska som andraspråk + ytterligare 5 ämnen (totalt 8 ämnen).
- **Högskoleförberedande behörighet.** Eleven måste ha minst betyg E i engelska, matematik, svenska alt. Svenska som andraspråk + ytterligare 9 ämnen (totalt 12 ämnen).
- **Godkänt i kärnämnen**

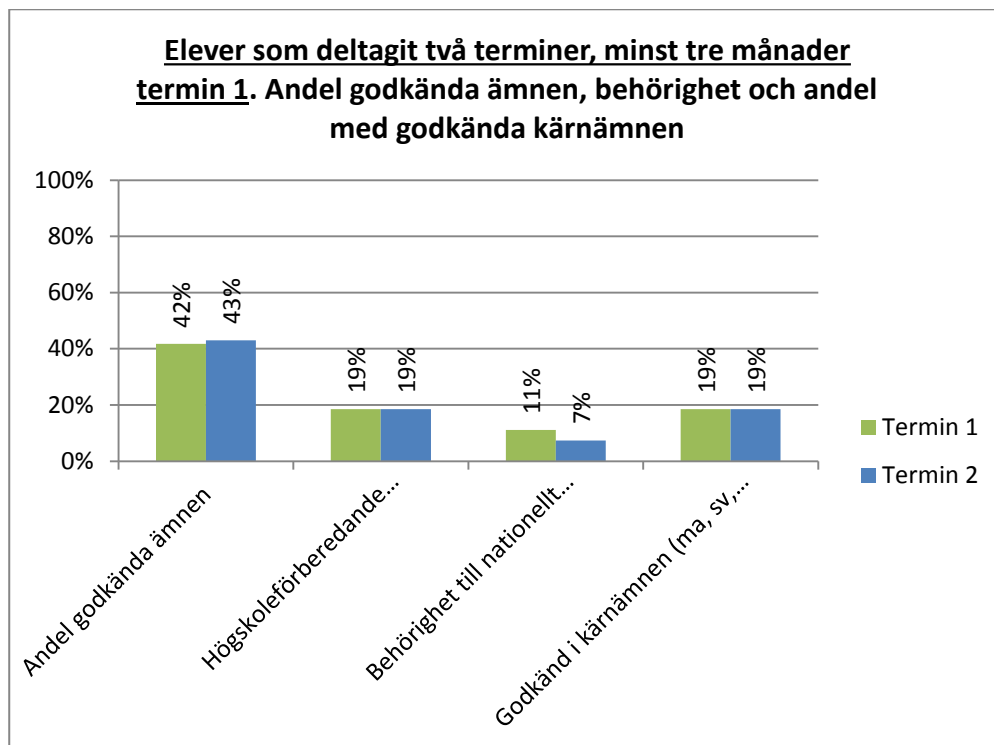
Jämförelse mellan termin 1 och 2

I jämförelse mellan termin 1 och 2 framkommer små skillnader vad gäller de fyra betygsindikatorerna (gruppen som undersöks består av 49 elever, 51 procent pojkar och 49 procent flickor). Andel godkända ämnen minskar med två procentenheter och andelen med behörighet till nationellt program minskar med 4 procentenheter. Andel med högskoleförberedande behörighet respektive godkänt i kärnämnen förändras inte från termin 1 till termin 2.

Vad gäller andel godkända ämnen så innebär ovanstående redovisning en jämförelse på gruppnivå (hur många godkända ämnen gruppen hade termin 2 jämfört med termin 1). Som alternativ kan man också undersöka hur förändringen ser ut på individnivå (hur många elever som förbättrat andelen godkända betyg termin 2 jämfört termin 1). En sådan jämförelse på individnivå visar att 20 av 49 elever (40 procent) höjt andelen godkända betyg från termin 1 till termin 2.

Jämförelse mellan termin 1 och 2 – minst tre månader under termin 1

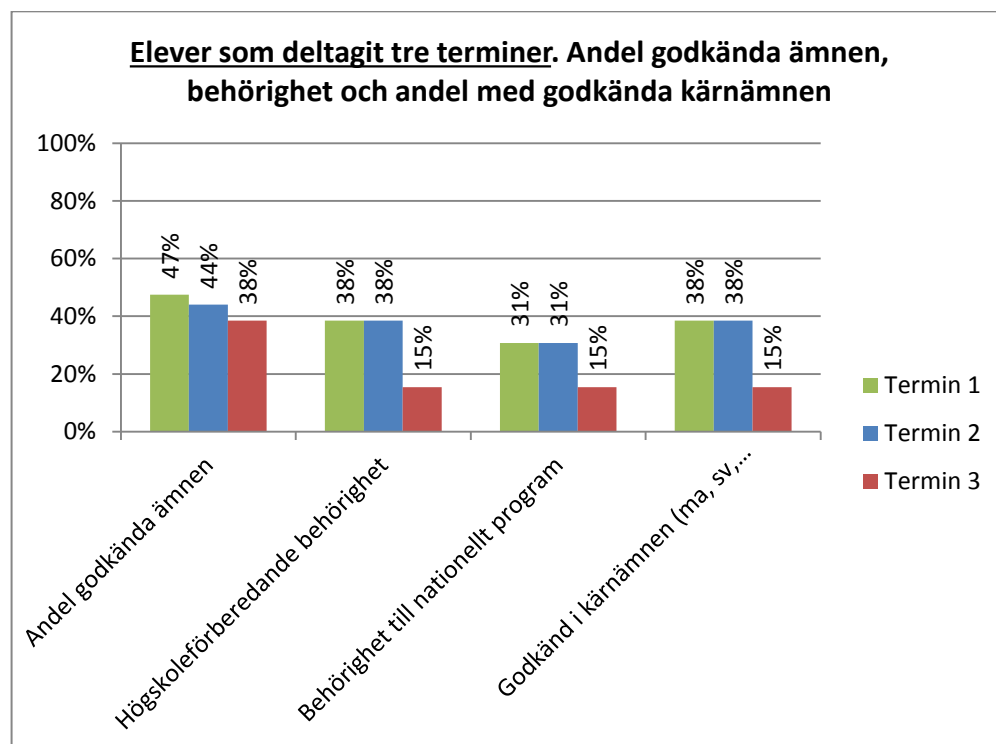
För att undersöka om elever som ingått i PPSS under längre tid har en avgränsning gjorts till de elever som varit med minst tre månader under termin 1 (27 elever, 56 procent pojkar och 44 procent flickor). Denna avgränsade grupp elever visar ett

liknande mönster som den allmänna gruppen vad gäller jämförelse mellan termin 1 och termin 2. Både andel med högskoleförberedande behörighet och andel godkända ämnen är oförändrat mellan termin 1 och termin 2. Medan behörighet till nationellt program minskar med 6 procentenheter så noteras en begränsad ökning för andel godkända ämnen (förändringen är endast en procentenhet).

När andel godkända ämnen undersöks på individnivå framgår att 14 av 25 elever (56 procent) uppnår en större andel godkända betyg under termin 2 jämfört termin 1.

Jämförelse mellan termin 1, 2 och 3

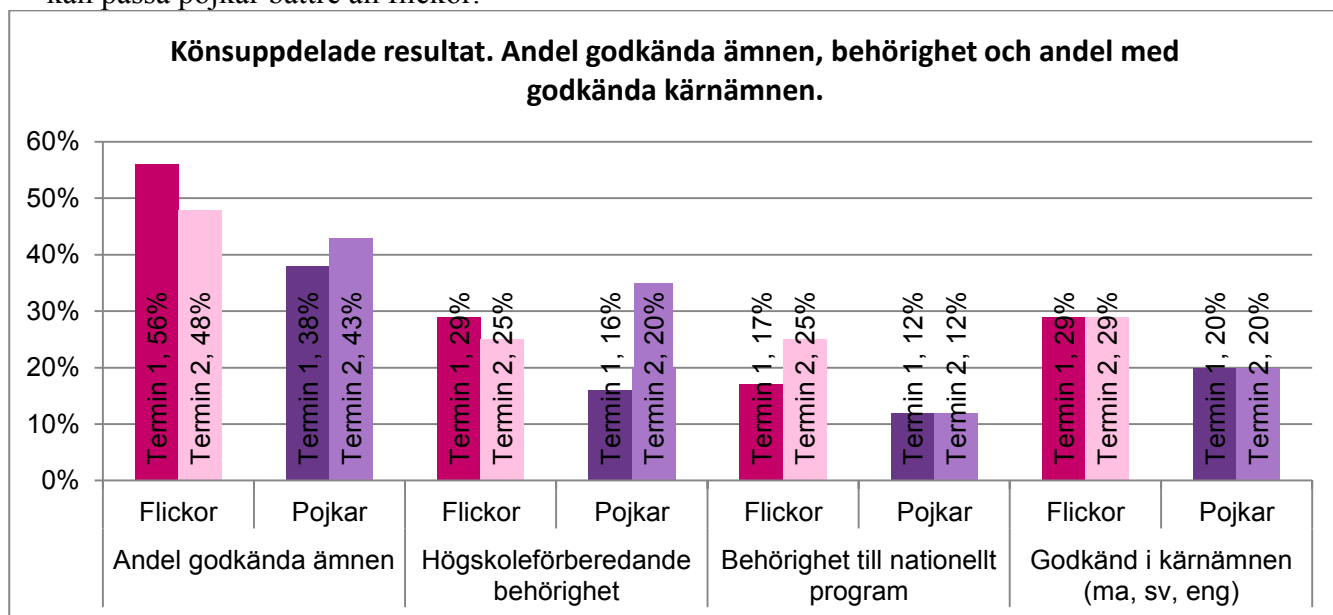
Vad gäller elever som deltagit i PPSS samtliga tre terminer så inkluderar detta endast 13 personer (3 flickor och 10 pojkar). Att bedöma utfallet av PPSS för tre terminer, baserat på ett sådant litet underlag, är förenat med stor osäkerhet. Bland elever som deltagit samtliga tre terminer så framkommer en negativ utveckling över tid. Andel godkända ämnen minskar mellan termin 1 till termin 2, medan andel med högskoleförberedande behörighet, andel med behörighet till nationellt program samt andel med godkänt i kärnämnen är oförändrat. Mellan termin 2 och termin 3 fortsätter minskningen av andel godkända betyg. Även de övriga indikatorerna har en påtagligt negativ utveckling mellan termin 2 och termin 3.

Skillnader mellan flickor och pojkar

Jämförelse mellan pojkar och flickor visar på vissa skillnader mellan könen. För jämförelse används samtliga elever som har deltagit i PPSS under minst två terminer, oavsett om de deltagit mer eller mindre än tre månader (24 flickor, 25 pojkar).

Flickorna uppvisar ett mer ojämnt mönster där andel godkända ämnen och andel med högskoleförberedande behörighet minskar från termin 1 till termin 2. Andel behöriga till nationella program ökar dock mellan terminerna medan andelen godkända i kärnämnen är oförändrat. Pojkarnas utveckling kan beskrivas som mer positiv där en gynnsam utveckling finns för både andelen godkända ämnen och högskoleförberedande behörighet. Andelen behöriga till nationellt program samt andelen med godkänt i kärnämnen är oförändrat mellan terminerna. En tolkning är att PPSS därmed kan passa pojkar bättre än flickor.

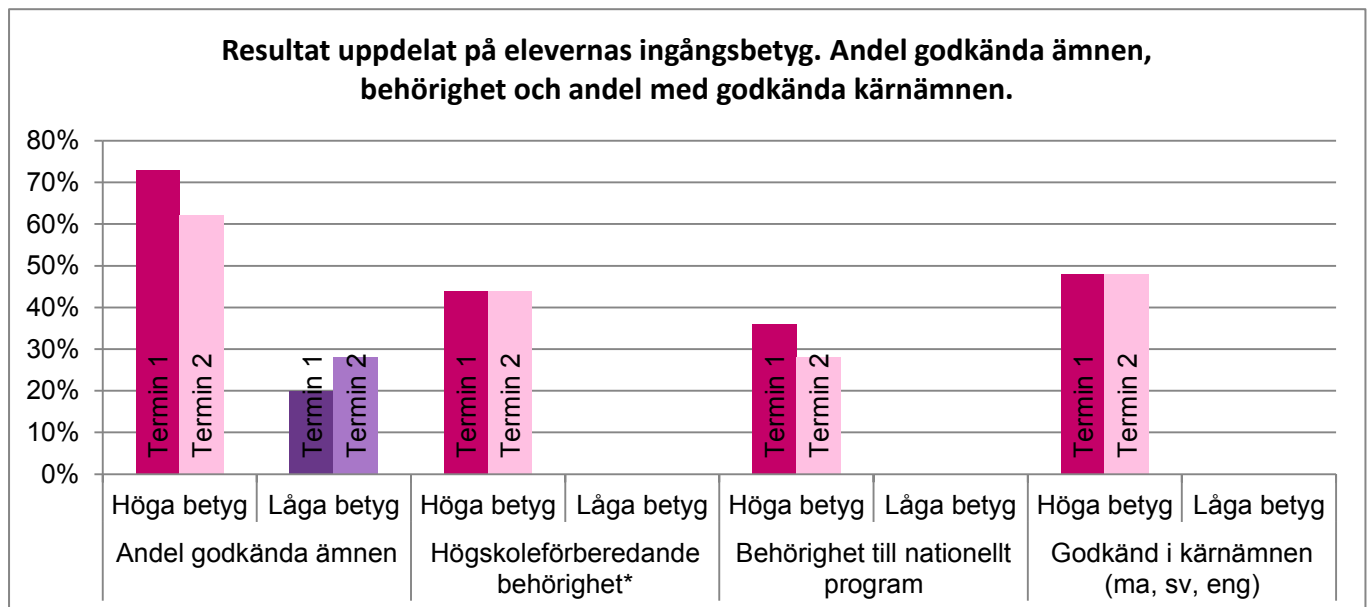

Jämförelse mellan elever med högre och lägre ingångsbetyg

Förändring mellan terminerna kan påverkas av vilka ingångsbetyg eleverna har. Därför har en uppdelning gjorts utifrån andelen godkända betyg där eleverna från den övre halvan (de med bäst betyg) jämfört med elever ur den undre halvan. I den undre halvan ingår 24 personer vilka har en andel godkända betyg som varierar mellan 0 till 44 procent (63 procent av dessa elever är pojkar och 37 procent är flickor). För gruppen ökar andelen godkända betyg från termin 1 till termin 2 med åtta procentenheter. Vad gäller andel med högskoleförberedande behörighet, andel med behörighet till

nationellt program samt andel med godkänt i kärnämnen är oförändrat på en noll-nivå.

För gruppen med högre betyg (25 personer, 44-94 procent godkänt, 40 procent pojkar och 60 procent flickor) minskar istället andelen godkända betyg mellan termin 1 och termin 2. Samma sak gäller för andelen med behörighet till nationella program. Andelen med högskoleförberedande behörighet respektive andelen med godkända kärnämnen är oförändrat mellan terminerna.

Sammanställning av jämförelser, indikatorer och utfall

Grön=positivt utfall

Gul=oförändrat utfall

Röd=negativt utfall

Typ av jämförelse	Indikator	Termin 1- termin 2	Termin 2- termin 3
Jämförelse mellan termin 1 och 2	Andel godkända ämnen		
	Högskoleförberedande behörighet		
	Behörighet nationellt program - yrkesprogram		
	Godkänt i kärnämnen		
Jämförelse mellan termin 1 och 2 – minst tre månader under termin 1	Andel godkända ämnen		
	Högskoleförberedande behörighet		
	Behörighet nationellt program - yrkesprogram		
	Godkänt i kärnämnen		
Jämförelse mellan termin 1, 2 och 3	Andel godkända ämnen		
	Högskoleförberedande behörighet		
	Behörighet nationellt program - yrkesprogram		
	Godkänt i kärnämnen		
Flickor (termin 1-termin 2)	Andel godkända ämnen		
	Högskoleförberedande behörighet		
	Behörighet nationellt program - yrkesprogram		
	Godkänt i kärnämnen		
Pojkar (termin 1-termin 2)	Andel godkända ämnen		
	Högskoleförberedande behörighet		
	Behörighet nationellt program - yrkesprogram		
	Godkänt i kärnämnen		
Höga betyg (termin 1- termin 2)	Andel godkända ämnen		
	Högskoleförberedande behörighet		
	Behörighet nationellt program - yrkesprogram		
	Godkänt i kärnämnen		
Låga betyg (termin 1- termin 2)	Andel godkända ämnen		
	Högskoleförberedande behörighet		
	Behörighet nationellt program - yrkesprogram		

Godkänt i kärnämnen

behov av det multikompetenta teamet på Hjulstaskolan kommer Spånga-Tensta därför att fördelas 400 000 kr extra under 2015 för att möjliggöra en fortsättning av två heltider på skolan.

7.5 Elevers uppfattning om sin situation i skolan

Inför att elever börjar i projektet tillfrågas de om att svara på en enkät med några påståenden och några frågor om hur de ser på sin situation.²⁵ Enkäterna började användas vårterminen 2014. Inledningsvis är det 5 påståenden med fyra olika svaralternativ på varje. Därefter är det fyra öppna frågor. Eleverna har ofta gett flera olika svar på de öppna frågorna. Det är 85 elevenkäter som har inkommit för sammanställning, 48 flickor, 23 pojkar. 14 elever har inte fyllt i någon uppgift om kön. Enkäterna besvaras anonymt men med ålder, skola och kön angivet. Det är elevcoacher som har gett eleverna enkäterna. För att eleverna ska kunna svara anonymt har coacherna ombetts att ge eleverna ett kuvert att lägga enkäten i. Att få ta del av elevernas synpunkter är oerhört givande och viktigt, för att bättre kunna förstå dem och för att kunna erbjuda ett så verksamt stöd som möjligt.

Resultat från fem påståenden med de fyra olika svarsalternativen: stämmer mycket eller ganska dåligt respektive stämmer ganska eller mycket bra.

1. Jag trivs bra i skolan.

83 elever har svarat – 2 elever har inte svarat.

18 % menar att det stämmer mycket eller ganska dåligt.

80 % menar att påståendet stämmer ganska eller mycket bra.

2. Vi elever får vara med och bestämma över saker som är viktiga för oss.

83 elever har svarat – 2 elever har inte svarat.

38 % menar att påståendet stämmer mycket eller ganska dåligt.

60 % menar att påståendet stämmer ganska eller mycket bra.

3. Skolan berättar för mina föräldrar om jag har gjort något bra.

83 elever har svarat – 2 elever har inte svarat.

57 % menar att påståendet stämmer mycket eller ganska dåligt.

41 % menar att påståendet stämmer ganska eller mycket bra.

²⁵ Bilaga 4. Frågor till dig som är elev.

4. Vuxna ingriper om någon blir trakasserad eller mobbad.

80 elever har svarat – fem elever har inte svarat.

31 % menar att påståendet stämmer mycket eller ganska dåligt.

64 % menar att påståendet stämmer ganska eller mycket bra.

5. De flesta av mina lärare har intressant undervisning.

83 elever har svarat – två elever har inte svarat.

51 % menar att påståendet stämmer mycket eller ganska dåligt.

46 % menar att påståendet stämmer ganska eller mycket bra.

Därefter följer fyra öppna frågor. Många elever har gett flera svar på varje fråga. Det är roligt och viktigt att 80 elever (94 %) har svarat på de öppna frågorna.

Resultat från fyra öppna frågor

6. Vad i skolan är svårt eller besvärligt?

1. Ämnen/lektioner: 37 elever (44 %)

2. Lärare: 9 elever (10 %)

3. Andra elever: 3 elever (4 %)

4. Tider: 7 elever (8 %)

5. Annat: 28 elever (33 %)

6. Inget: 11 elever (13 %)

7. Ej svarat: 8 elever (9 %)

I svarsalternativ 1 är det ofta en eller ett par lektioner som har angetts som besvärligt, vilket 15 elever (18 %) anger. En del elever har preciserat vilka ämnen de har svårt med²⁶.

17 elever (29 %) har svårt med matten,

10 elever (12 %) har svårt med NO,

7 elever (8 %) har svårt med engelskan och

3 elever (4 %) har svårt för svenska. De elever som har nämnt vilka ämnen de upplever som svåra, har ofta nämnt fler ämnen än ett. När eleverna nämner lärare tycks det vara en eller några lärare som de har komplicerade relationer med. ”NO och Matte och några lärare är tjatiga och otrevliga.” Flicka 15 år. Under alternativet ”Annat” återfinns svar från sex elever som handlar om att de har svårt att koncentrera sig. ”Att koncentrera sig så klart.” Flicka 14 år. ”Svårt att koncentrera sig på lektionerna.” Pojke 14 år.

²⁶ För att uppnå gymnasiebehörighet krävs som nämnts tidigare förutom godkänt i ytterligare ämnen minst godkänt i matte, engelska och svenska.

Ytterligare svar på fråga 6.

"Matten, lärarna, vissa elever." Flicka 16 år.

"Det är inte något svårt, mer besvärligt med att vi har jobbiga elever." Flicka 14 år.

"Alla kameror, jobba i stora grupper." Pojke 14 år.

"Lektionerna för fan." Flicka 14 år.

"Det som är besvärligt kanske är språket men annars ingenting är besvärligt." Pojke 16 år.

"Det är svårt att lära sig något när man har dåliga lärare." Flicka 15 år.

"Korridorerna är smutsiga och eleverna skriker." Flicka 13 år.

"Att sitta bland människor/elever. Lektionerna" Flicka 15 år.

7. Vad i skolan gör dig glad?

1. Ämnen/lektioner: 9 elever (11 %)

2. Kompisar: 48 elever (56 %)

3. Raster: 7 elever (8 %)

4. Lärare: 14 elever (16 %)

5. Annat: 25 elever (29 %)

6. Inget: 8 elever (9 %)

7. Ej svarat: 5 elever (6 %)

Kamraterna i skolan är viktiga för många elever, vilket över hälften av eleverna också har svarat. "När man träffar sina vänner och går på lektioner som man är duktig på." Flicka 13 år. Relationen till lärare, att lyckas och att få beröm är något som 14 elever (16 %) säger gör dem glada, "Lärare som bryr sig om eleverna/som har bra relation till eleverna." Flicka 15 år. 9 elever (11 %) anger vissa ämnen/lektioner som något som gör dem glada. "Kompisar, bra lektioner, glada lärare." Flicka 14 år. Att lyckas med ett prov eller en uppgift nämner några elever som något som gör dem glada. Nästan var 10:e elev menar att det inte finns något i/med skolan som gör dem glada. "Inget i skolan gör mig glad." Flicka 14 år

Ytterligare några svar på fråga 7.

"När man lyckas på ett prov" Flicka 15 år

"Att så många lärare faktiskt finns för eleverna." Flicka 14 år.

"När jag hör av mina lärare att jag blev bra och så. Det gör mig glad." Pojke 16 år.

"Bra betyg och att förstå undervisningen." Flicka 14 år.

"kompisar, idrott." Pojke 14 år.

"Min klass och mina raster." Flicka 13 år.

”När jag har gjort klart en uppgift som jag jobbat med länge.”

Pojke 15 år.

”Vänner och lärare som jag trivs med.” Flicka 15 år.

8. Om du skulle vilja prata med någon vuxen i skolan, vem skulle du vända dig till?

1. Anger en eller flera personer/funktioner på skolan: 62 elever (73 %)
2. Ingen/litar inte på någon: 13 elever (15 %)
3. Kompisar: 1 elev (1 %)
4. Vet ej: 6 elever (7 %)
5. Ringer föräldrar: 0 %
6. Klasskamrater: 0 %
7. Ej svarat: 5 elever (6 %)

62 elever (73 %) av eleverna anger en eller flera personer som de skulle kunna prata med om de ville. Flera har angett personer ur PPSS teamen som möjliga personer att tala med. Ett antal elever har också nämnt lärare och mentorer som några de kan vända sig till. 13 elever (15 %) menar att de inte kan vända sig till/lita på någon. 5 elever (6%) har inte svarat och 6 elever (7%) vet inte vem de skulle kunna tala med. ”Trust nobody...inte rektorn inte kuratorn.” Flicka 14 år. ”Ingen, ingen förstår.” Flicka 15 år. ”Jag skulle ta hand om det själv. Hen 15 år.

9. Om du vore rektor – vad skulle du ändra på i skolan?

1. Maten: 19elever (22 %)
2. På allt:6 elever (7 %)
3. Schemat:19 elever (22 %)
4. Undervisningen/lärare: 13 elever (15 %)
5. Annat:43 elever (50 %)
6. Inget:4 elever (5 %)
7. Ej svarat: 7 elever (8 %)

På den här frågan har 50 % av eleverna svarat ”annat”. Här finns många olika svar. Ett par av dem handlar om skolans lokaler. ”Fräscha upp, måla om ,strikt regler, kvarsittningar, säga åt lärarna att ta mer makt i klassrummen och i skolan.” pojke 14 år. Några handlar om att vuxna måste ha bättre översikt över vad som händer i skolan mellan eleverna och att lärare behöver hålla bättre struktur i klassrummen. ”Ha bättre koll över vad som händer med nästan ´alla´ elever.” Pojke 14 år. ”Jag skulle vilja ändra på hur alla uppför sig i klasrummet.

Det är väldigt stökigt.” Hen 14 år. ”Flicka 14 bast. X-skolan är den sämsta skolan som finns. Värsta dagiset. Lycka till :-)”
Maten är något som 22 % av eleverna skulle ändra på om de kunde. ”Skolmaten, och eleverna som missköter sig t.ex. skulle jag kontakta alla föräldrar.” Flicka 14 år.

Ytterligare svar på fråga 9.

”En del av lärarnas beteende är under all kritik, de saknar pedagogik.” Hen 14 år.

”Alla bråk, flytta på elever.” Flicka 16 år.

”Att barn som har svårt med olika ämnen borde få mer hjälp.”
Flicka 14 år..

”Göra så att nån dag har man samarbetsövningar med slumpvalda elever så att de kommer överens bättre.” Flicka 14 år.

”Mer intressanta lärare snällare och trevligare. Intressanta lektioner jacka och mössa ska man få lyssna på elever! INTE RINGA HEM.” Flicka 15 år.

”Jag skulle lyssna på eleverna och kolla vad dom tycker är bra och dåligt. Fixa roliga intressen som träffpunkt och utflykter.”
Flicka 15 år.

”Bättre mat. Stoppa bråk genom att ha mer vakter.” Flicka 15 år.

”X-skolan är en bra skola så tror inte att det finns så mycket oändra på.” Flicka 15 år.

”Mer stöd åt elever som behöver det. Se till att eleverna mår så bra som möjligt.” Flicka 15 år.

Flicka 15 år ”Innan jag gick med i projekten så tyckte jag att det var tråkigt för jag hängde inte med. Men nu tycker jag att det är intressant.”

7.6 Elevers uppfattning om stöd genom teamen

Hur ser elever som har deltagit i PPSS på nyttan av stödet?

Vad menar de är hjälpsamt? Är det något som ska ändras?

17 elever från fem olika skolor i fyra olika stadsdelsförvaltningar har vid intervjuer berättat om hur de ser på skolstödet.²⁷ Det var 5 pojkar och 12 flickor som blev intervjuad. Deras svar och reflektioner utgör viktig kunskap för professionella i arbetet med att stödja barn och unga i deras skolgång.

Alla elever skulle rekommendera projektet. Nästan alla tog upp hur viktig relationen med coachen är, liksom tillgängligheten. Att coachen är en person som finns på skolan och som eleven

²⁷ Elevintervjuer se bilaga 6.

spontant kan söka upp. Andra saker som togs upp av flera elever är hur viktigt det är att coacherna har kontakt med elevernas föräldrar och lärare. En elev, flicka 15 år berättade att hon träffar coachen en gång i veckan då de pratar om frånvaron och om betygen. Coachen samarbetar med elevens lärare. De arbetar med delmål och stöd via sms; ”Var är du, kommer du ihåg att du börjar nu, osv.” Elev, flicka 14 år, menade att det kan gå upp och ner i skolgången varför peppningen från och samtalen med coachen är mycket viktigt. Hon har kompisar som är med i projektet och ser förändringar hos dem.

Nästa elev, flicka 14 år, berättade att hennes lärare är mer stödjande och engagerad sedan eleven började i projektet. En annan elev, flicka 14 år, påpekade att utan förtroende för coachen skulle hon inte berätta något. Tre elever ville bli intervjuade tillsammans, pojke 15 år och två flickor 15 år. Alla tre poängterade vikten av peppning från coachen och menade att den avgörande faktorn för att uppleva stöd är att coachen är engagerad, har ett bra förhållningssätt, visar sin personlighet och att det finns en ömsesidighet i kontakten.

En annan elev, flicka 15 år, menade att om coachen inte fanns på skolan skulle det inte finnas någon i skolan att gå och prata med. En pojke 15 år berättade att han i dag har en annan syn på skolan och på hur viktigt det är att han går på lektionerna. Han säger att han skulle bli ”Jag skulle bli jävligt upprörd om coachen inte skulle få finna kvar på skolan, om projektet skulle upphöra. Det är viktigt att coachen finns kvar för kommande elever så att de kan få hjälp.” Ytterligare en annan elev, pojke 15 år sa att han ” skulle ordna en demonstration om coachen inte skulle få vara kvar.”

Apropå delmål berättade en flicka 14 år att det är ”jättebra att ha ett mål för varje vecka. Kan känna mig lite stolt efter varje vecka att jag klarade det.” En annan elev, flicka 14 år berättade så här ” Coachen och mamman har kontakt via sms. Skolan skickar sms till henne vid frånvaro vilket eleven tycker är bra. ”Det är bra för då blir föräldrar medvetna om barnet går på lektionen eller inte. Min mamma försöker hjälpa mig nu. Varför går du inte i skolan? Annars om hon inte hade fått reda på det hade det inte varit bra. Sen brukar jag gå till henne och visa när jag har fått ett betyg. Konkreta tips, det är bra. Jag hade 5 icke godkänt och nu har jag bara 2 icke godkänt kvar. I stället för att skolka kan eleven var hos coachen.” Nästa elev som också är en flicka 14 år yttryckte att: ”Fler elever borde ha

tillgång till det här. Du har någon som har tid för just dig och är till för dig.”

7.7 Effekt på samverkan mellanskola och socialtjänst

Redan vårterminen 2014 rapporterade operativ personal liksom cheferna i de olika stadsdelsförvaltningarna att samverkan mellan skola och socialtjänsten hade börjat utvecklas i positiv riktning. Inledningsvis var det förståelsen av den ”andra myndighetens” verksamhet som ökade. Genom att projektet använder sig av ett sekretessbrytande formulär undanröjs också samarbetshinder som annars kan uppstå på grund av olika sekretess. Från skolans sida finns erfarenheter av att anmäla oro till socialtjänsten utifrån att elever inte går i skolan utan att se att socialtjänsten ”gör något”. Från socialtjänstens sida finns motsvarande erfarenheter – att skolan inte tar sitt ansvar när det gäller elevers skolfrånvaro. Med ett nära samarbete mellan myndigheterna ändras frågan i samband med en elevs skolfrånvaro från vem - till vad, från vem ska göra till vad ska göras, vilket gör att barn och föräldrar snabbare får stöd.

Flera av teamen har redogjort för det motstånd eller rädsla som barn och föräldrar kan känna för socialtjänsten. Efter att familjerna har fått kontakt med elevcoacherna kan den rädslan minska och försvinna genom att coacherna kan sprida ökad kunskap om socialtjänstens arbete. Detta gäller även bland skolpersonalen. Teamen arbetar också med motivationsarbete, att motivera familjer att ta emot eller söka hjälp till exempel från socialtjänstens öppenvård i form av föräldrautbildning. Samverkan har också lett till att resurser från socialtjänstens fritidsverksamhet har placerats i skolor. I en uppföljande rapport om de lokala projekten som kommer att presenteras i februari 2016 beskrivs även samverkan vidare.

7.8 Andra effekter av projektet

Projektet har inneburit stärkt samverkan mellan skola och socialtjänst och samverkan med andra myndigheter har stärkts i flera stadsdelsförvaltningar, vilket bland annat kan innebära effektivare processer och snabbare stödinsatser kring en ungdom. Det kan handla om att familjer genom projektet har fått stöd i kontakten med andra enheter inom socialtjänsten t.ex. ekonomiskt bistånd eller med en utredningsenhet. För en del elever har det inneburit att utredningar genom projektet har initierats och avslutats på BUP eller BUM²⁸ och att elever därigenom har fått behov av särskilt stöd säkerställt och därför

²⁸ Barn och ungdoms psykoanalytikens mottagning.

på sikt kan komma att få en förbättrad skolgång med ökad måluppfyllelse. I andra fall har projektet inneburit att elever har fått samtalskontakt på BUP trots att de tidigare har gjort bedömningen att behov inte förelåg.

7.9 De olika projekten och lokala utmaningar

De olika projekten tillsammans med olika lokala utmaningar kommer närmare att beskrivas i delrapport två som kommer att presenteras i februari 2016.

8. Slutsatser och förslag

Pilotprojektet samverkan nskola och socialtjänst startade för att utveckla och arbeta fram metoder för att deltagande elever ska kunna öka sin måluppfyllelse, att fler elevers ka lämna årskurs 9 med gymnasiebehörighet.

Vilka slutsatser går det att dra efter cirka tre terminers projektverksamhet?

På frågan om skolfrånvaron för elever som får stöd via PPSS minskar, kan projektet så här långt inte ge något statistiskt belagt svar utifrån att data som finns är instabil. Det går inte att veta om det som en sammanställning av data visar, att frånvaron tycks vara oförändrad eller möjligtvis öka, ger en reell bild av elevernas frånvaroutveckling. Om det är så att frånvaron ökar, är det i så fall beroende på att eleverna går med i PPSS? Har ett deltagande i projektet någon form av stigmatiserande effekt på eleverna som gör att deras frånvaro höjs? Eller handlar det om att en tidigare hög ”osynlig” frånvaro blir synliggjord när elever börjar i projektet på grund av en ökad registreringsgrad?

Flera team rapporterar att en del av de elever som har ingått i PPSS har minskat sin frånvaro. Elever själva upplever det som att de har minskat sin frånvaro, att de i högre grad är på lektionerna. I något team uttryckte en elevcoach att om eleverna inte hade fått stöd av teamet hade deras frånvaro sannolikt ökat mycket mer – i så fall har PPSS förhindrat en än mer negativ frånvaroutveckling. I ett annat team berättar en kurator att en elev vars närvaro och måluppfyllelse inte tycktes förändras nämnvärt under tiden eleven var med i projektet, gjorde positiva framsteg efter att projektiden var slut. I ett

tredje team talar en elevcoach om ”frön” som är planterade och som kan börja växa under kommande terminer.

Frånvarohanteringen och registreringsgraden liksom rutiner för att säkerställa att föräldrar snabbt får information om deras barn inte är på lektionerna är ett viktigt utvecklingsområde för skolan. Något som elever själva så klarsynt säger, att det hade varit bra om deras föräldrar tidigare hade fått kännedom om barnens skolk. I dag informerar flera av teamen veckovis elevernas föräldrar om frånvaron. Hur ska det momentet göras framöver? Ska ribban för när skolan agerar vid ökande frånvaron sänkas utifrån att det är lättare att bryta ett frånvaromönster i ett tidigt stadium? Kan skola och socialtjänst ha en rutin där socialtjänsten kan finnas med som ett erbjudande om stöd för att minska skolfrånvaro, långt tidigare än att det måste göras en orosanmälan?

Hur ser det ut när det gäller ökad måluppfyllelse och PPSS? Uppföljning visar på i huvudsak negativa utfall med några positiva förändringar. Mest positiv förändring noteras bland pojkarna, där det finns exempel på att både andelen godkända ämnen och högskoleförberedande behörighet förbättras. Andelen godkända kärnämnen är däremot oförändrat. Jämförelsen mellan termin 1 och termin 2 visar även att en majoritet av eleverna (56 procent) ökar andelen godkända betyg, på individnivå. Denna förbättring försvinner däremot i jämförelse på gruppnivå. Slutligen uppvisar de elever inom PPSS, som har svagast ingångsbetyg, en positiv utveckling vad gäller andelen godkända betyg.

De elever som ingår i PPSS är elever med högfrånvaro och lågmåluppfyllelse. Från att kanske ha haft 40 % frånvaro är det ett stort steg att inte ha någon frånvaro. Samma resonemang gäller måluppfyllelsen. Att arbeta med delmål är en viktig grundsten i projektet. Teamen sätter tillsammans med eleverna varje vecka upp delmål som följs upp. Det kan handla om att gå till lektioner, att ha med sig material, att förbereda sig inför ett prov osv. För de elever som inte har varit i skolan under lång tid kan ett första steg vara att stå utanför skolbyggnaden. Den här typen av delmåluppfyllelse syns inte i uppföljning men är nödvändiga steg för att nå godkända betyg.

När det gäller måluppfyllelsen rapporterar flera team om att elever i ökad utsträckning har uppnått delmål och i vissa fall även höjt sina betyg. Eleverna själva uppfattar det som att de

har förbättrat sina skolresultat. Några nämner explicit att de har fått godkänt i ett ämne eller höjt ett betyg.

Vilken påverkan har PPSS för samverkan mellan skola och socialtjänst och gynnas elever och deras föräldrar av samarbetet? Både från skolan och från socialtjänsten är uppfattningen tydlig, projektet har en positiv påverkan på samarbetet som har förstärkts och förbättrats. Det ger en ökad förståelse av den andre myndighetens profession, uppdrag, möjligheter och utmaningar. Inom projektet har det blivit tydligt att i arbetet med att skapa och utveckla samverkan såväl internt som externt är det viktigt med tydliga gränser för olika myndigheters eller enheters uppdrag. Därigenom kan man arbeta på varandras "arenor", utan att det uppstår oklarheter, vare sig bland professionella eller för medborgare. I den här processen får teamen stöd av de lokala styrgrupperna, bestående av chefer för de båda verksamheterna. När det gäller elevernas uppfattning om nyttan med projektet råder det inget tvivel. Samtliga skulle rekommendera projektet vidare.

En utmaning för projektet kan vara att göra en genomlysning av de verktyg och moment teamen arbetar med för att se om det är någon del i stödet som ska ligga någonannans stans? Det finns hela tiden en risk för att teamen kan komma att "ta över" uppgifter som optimalt inte ska ligga hos dem.

En utveckling av projektet

I en uppföljning av ett projekt eller en verksamhet är det förstås nödvändigt att analysera vad brukarna, de som förväntas ha nytta av arbetet, anser. Inom PPSS har elevers uppfattningar efterfrågats dels avseende deras skolsituation när de börjar i projektet och dels angående det stöd de får av projektet.

Av 85 tillfrågade elever (i enkätform) har 37 av de som har svarat (44 %) angett att de har svårigheter med lektioner/ämnena. Det är främst matte, NO, engelska och svenska som nämns. 6 elever har angett att det har svårt för att koncentrera sig och 9 att de har svårt i kontakten med en eller flera lärare.

Som framgått tidigare i rapporten säger några elever att en orsak till att de skolkar är för att de inte kan hänga med i undervisningen eller för att de skäms för att visa att de inte hänger med. Vi har också sett på frågan om vad som gör elever glada att en del har svarat; att lyckas på ett prov, att ha klarat

av en uppgift. I elevintervjuerna framkommer det att alla 17 elever har planer på att studera vidare. Elevernas vilja, drömmar och önskningar om att klara av skolgången, den finns.

Det har inom pilotprojektet arbetats fram goda strukturer för hur elever och föräldrar kan få stöd så att eleverna kommer till lektionerna. Men det som eleverna också berättar, att de inte förstår eller ”hänger” med på lektionerna eller har svårt för att koncentrera sig, den delen återstår att hantera. För de svårigheterna genererar projektet inget stöd.

Några av teamen hjälper ibland elever med skolarbetet, men det finns ingen generell uttalad strategi runt frågan inom projektet. Det skulle kunna vara en fråga för de lokala styrgrupperna – att arbeta fram en gemensam strategi för hur elever som behöver mer stöd för att kunna följa med i undervisningen, eller har kunskapsluckor, kan få det. Flera av skolorna erbjuder läxhjälp men de här eleverna går inte alltid dit. När det gäller KPKF-strukturerat skolstöd som pågår i staden är det intressant att elever som ingår i PPSS på grund av hög skolfrånvaro tackade ja till erbjudandet om att få skolstöd utanför skoltiden.

Kanske finns det en möjlighet att systematiskt inom PPSS arbeta med skolstöd enligt KPKF genom att teampersonal ger barnen skolstöd? Skulle en komplettering av PPSS arbetet med fokuserat skolstöd enligt ovan kunna påverka elevernas måluppfyllelse?

Sammanfattning av identifierade utvecklingsområden

- Frånvarohanteringen och registreringsgraden liksom rutiner för att säkerställa att föräldrar snabbt får information om deras barn inte är på lektionerna är ett viktigt utvecklingsområde för skolan.
- I dag informerar flera av teamen veckovis elevernas föräldrar om frånvaron. Hur ska det momentet göras framöver? Ska ribban för när skolan agerar vid ökande frånvaron sänkas utifrån att det är lättare att bryta ett frånvaromönster i ett tidigt stadium? Kan skola och socialtjänst ha någon rutin där socialtjänsten kan finnas med som ett erbjudande om stöd för att minska skolfrånvaro, långt tidigare än att skolan måste göra en orosanmälan?

- Det har inom pilotprojektet arbetats fram goda strukturer för hur elever och föräldrar kan få stöd så att eleverna kommer till lektionerna. Men förde elever som har svårigheter att följa med i undervisningen eller som har kunskapsluckor genererar projektet i sig inget stöd. Hur kan de barn som behöver stöd med kunskapsinlärnningen få det? Hur kan elever som har svårt för att koncenterar sig få stöd?
- Ett utvecklingsområde som flera av teamen nämner är att utveckla arbetet med att skapa bra arbetsallianser med elevernas föräldrar. Teamen upplever ibland att föräldrar av olika anledningar har svårt för att kliva fram och ta ett tydligt föräldraansvar när det gäller barnens skolgång. Samtidigt är teamen mycket tydliga med att de varken kan eller ska ersätta stöder från elevernas föräldrar.
- Ett annat utvecklingsområde för teamen är att analysera och resonera om vilka elever som teamen ska arbeta med. I ett par av skolorna har en del yngre elever, 11-12 år fått ingå i PPSS. I andra fall arbetar man med elever som knappt alls går i skolan. Flera team berättar att för elever med mycket hög frånvaro som går i åk 9 är det svårt att veta vilken nytta projektet har. Samtidigt menar teamen att nyttan av PPSS är något som eleverna har med sig inför deras framtida skolgång; att projektet innebär en positiv påverkan men att effekten kanske syns kanske senare i livet.
- En utmaning för projektet kan vara att göra en genomlysning av de verktyg och moment de arbetar med för att se om det är någon del i stödet som ska ligga någonannans stans?

9. Referenser

Disa Bergnehr (2014) Att (sam)verka för barns hälsa och lärande i mötet mellan socialtjänst och skola: Forskningsöversikt. Stockholms stad: socialförvaltningen.

Lägesrapport KP/KF (2015) Stockholms stad: socialförvaltningen.

Stadsdelsförvaltningarnas delredovisning av projektbidrag, PPSS, (2015) Stockholms stad: socialförvaltningen.

Skolverket (2010) Erfarenheter av samverkan kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa. Skolverket.

Stadsrevisionen (2012) Skolelevers ogiltiga frånvaro DNR 420-80/2012. Stockholms stad: stadsrevisionen.

Stadsledningskontoret (2015) Skillnadernas Stockholm: kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. Stockholms stad: stadsledningskontoret.

10. Bilagor

Bilaga 1. KPKF

KP/KF kontaktperson som strukturerat skolstöd - ur
Lägesrapport november 2015

Sammanfattning

Lägesrapporten avser tiden januari 2014 – september 2015 och har skrivits som en uppdatering av var projektet befinner sig i dag. Projektet drivs för att prova att utveckla insatserna kontaktperson och kontaktfamilj med fokus på att möta en stark riskfaktor för barns utveckling – dåliga skolprestationer. Kan en specificerad skolstödande insats i form av stöd med matematik och läsning av en kontaktperson/kontaktfamilj (KP/KF) få en långsiktig, positiv påverkan på de barn som får den? Projektet följs upp och har forskarstöd från Stockholms universitet. Därutöver har projektet haft kontakt med forskare från Institutionen för matematisk och naturvetenskaplig didaktik vid Stockholms universitet. En specialpedagog har knutits till projektet. Projektets målgrupp var inledningsvis barn i åldern 8-12 år som har eller kommer att få bistånd i form av KP/KF. Den övre åldern har senare höjts till 14 år.

Trots att man från socialtjänsten i samtliga stadsdelsförvaltningar uttrycker intresse för projektet, har det inte varit enkelt att kunna delta. Barn i åldern 8-12 beviljas

vanligtvis kontaktfamilj en helg var tredje eller var fjärde vecka. Kontaktfamiljer har sällan möjlighet att förutom en helg i månaden dessutom träffa barnen ytterligare två gånger i veckan för att till exempel genomföra skolstöd. Tanken på att socialtjänsten ska ge skolstöd, något som har förknippats med ”läxhjälp” har skapat en del diskussioner inom förvaltningarna. Socialsekreterarnas arbetssituation har under de senaste åren på flera håll varit svår, vilket påverkar möjligheten att kunna ingå i olika utvecklingsprojekt.

I staden pågår sedan våren 2013 ett projekt med fokus på ungas skolprestationer: PPSS¹ - Pilotprojektet samverkan skola och socialtjänst. Utifrån önskemål om skolstöd från en del projektmedarbetare inom PPSS, bestämdes det i februari 2015 att skolsstöd enligt KP/KF skulle kunna provas även inom det projektet.

Samtal förs om projektets kan komma att fortsätta under 2016. Socialförvaltningen kommer i så fall att utöka projektstödet i syfte att försöka få ett ökat antal barn/elever som deltar. Genom ett nära samarbete med SDF ökar möjligheten för projektet att växa. Grundfrågan för projektet: Kan och ska insatserna KP/KF utvecklas och generellt innehålla skolstöd, är en viktig fråga utifrån att insatserna är väl använda av socialtjänsten och att de grupper av barn och unga som beviljas dem, ofta tillhör de grupper som har bristande måluppfyllelse i skolgången.

Bakgrund

I november 2011 redovisade forskare från Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet en rapport om insatserna kontaktperson/kontaktfamilj (KP/KF) för barn och unga. Rapporten visade bland annat att insatserna KP/KF på sikt inte verkar minska risken för långsiktig ogynnsam utveckling och inte verkar ha någon bestående påverkan, oavsett insatsens längd. Forskarna menade att insatsen KP/KF inte fokuserar på den riskfaktor som gör störst skillnad för barn och unga på lång sikt, nämligen dåliga skolresultat. Forskning pekar på att skolprestation är den främsta buffrande faktorn för barn, inte minst för att stödja barn som lever i en socialt utsatt miljö, när det gäller att förebygga långsiktig marginalisering och utanförskap.

Socialnämnden i Stockholms stad har gett socialförvaltningen i uppdrag att i ett projekt prova att utveckla insatsen

kontaktperson/kontaktfamilj med fokus på att minska den starkaste riskfaktorn/riskmarkören för barns utveckling: Dåliga skolprestationer. Projektet som har forskarstöd från Stockholms universitet har som mål att undersöka om en specificerad insats av en utbildad kontaktperson/kontaktfamilj med uppdrag att stödja barn och unga när det gäller att läsa och räkna, kan få en långsiktig positiv påverkan på de barn i åldrarna 8-12 år som får insatsen. Den övre åldern har höjts till 14 år.

Uppföljning

Professorerna Bo Vinnerljung och Marie Sallnäs från Stockholms universitet har funnits som stöd vid uppbyggandet av projektet, till exempel när det gäller synpunkter och utformning av de dokument som används. Bo Vinnerljung kommer att bistå att hantera resultatet av projektet.

Förhoppningen från forskarnas sida var initialt att 60-80 barn skulle delta i projektet, vilket skulle utgöra ett tillräckligt stort underlag för att kunna analysera resultatet. Antalet barn som hitintills har deltagit i projektet är för litet för att det ska gå att dra några slutsatser av resultaten. Det återstår att se hur många barn som har deltagit när projektet har avslutats år 2016.

Vid uppföljningen kommer även dokument som KP/tutors och barn/elever har fyllt i användas. Dessa visar:

- antal tillfällen som barnet/eleven har fått skolstöd,
- de ungas uppfattning om stödet,
- de ungas tankar om nyttan av skolstödet

Bilaga 2. Finansiering

Fördelning av ekonomiska medel till Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst år 2015

Fördelning av 10 mkr till delprojekten i Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst utgår ifrån antalet anställda i projektet på respektive stadsdelsförvaltning. Utifrån förvaltningens uppföljning av delprojekten tycks antalet anställda inom socialtjänsten för delprojektens räkning överensstämma med behovet utifrån antalet deltagande elever. Förvaltningen bedömer därmed att aktuellt antal anställda är en rimlig fördelningsgrund. Fördelningen har gjorts utifrån en kostnad om 600 000 kr per anställd för ett år. Fördelningen utifrån ett fast belopp motsvarar i huvudsak tidigare års fördelning men innebär att några delprojekt får något mer medel och några delprojekt får något mindre för år 2015 jämfört med år 2014 (se tabell nedan). Enda undantaget vad gäller denna fördelningsprincip som har framkommit under år 2014 är Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning och Hjulstaskola. Spånga-Tensta har under 2014 förstärkt med ytterligare en heltid i projektet och för att matcha ett växande behov av det multikompetenta teamet på Hjulstaskolan kommer Spånga-Tensta därför att fördelas 400 000 kr extra under 2015 för att möjliggöra en fortsättning av två heltider på skolan.

Stadsdelsförvaltning	Antal skolor	Antal heltids- anställda 2014	Beviljade medel 2014	Tilldelning av medel 2015
Farsta	3	2	1 134 896 kr	1 200 000

Skarpnäck	2	2	1 134 896 kr	1 200 000
Rinkeby-Kista	4	5	2 952 604 kr	3 000 000
Skärholmen	2	2	1 200 000 kr	1 200 000
Enskede-Årsta-Vantör	1	1	738 151 kr	600 000
Spånga -Tensta	1	1	738 151 kr	1 000 000
Älvsjö	1	1	625 000 kr	600 000
Hässelby- Vällingby	2	2	1 476 302 kr	1 200 000
Totalt	16	16	10 000 000 kr	10 000 000 kr

Utifrån erfarenheter från 2014 års arbete i de multikompetenta teamen bör varje skola kunna möjliggöra för minst fem elever igång i projektet samtidigt. Utöver ovanstående medel kan varje projekt, dvs. en stadsdelsförvaltning tillsammans med den eller de skolor som ingår i projektet, även beviljas 25 000 kr för 2015 för att finansiera gemensam handledning för de som arbetar operativt i projektet.

En delredovisning ska skickas in senast den 15 juni där bl.a. antalet elever som har deltagit i delprojektet ska redogöras för. Vid för få antal deltagande elever kommer övervägande att tas av styrgruppen gällande fortsatt finansiering året ut och eventuell återbetalning.

En årsredovisning och kostnadsbeskrivning ska skickas in från stadsdelsförvaltningarna senast den 30 november 2015. Om medlen inte används enligt plan ska de återbetalas.

Inom sitt ansvarsområde har nämnden rätt att till tjänsteman delegera beslut med stöd av 6 kap 33 § kommunallagen, KL. Socialnämnden beslutade enligt tjänsteutlåtande *Fördelning av FoU-medel* (dnr 3.2-482/2014) att uppdra till förvaltningschefen att fördela utvecklingsmedel för pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst till stadsdelsförvaltningarna för år 2015.

Medel beviljas till stadsdelsförvaltningarna med nedanstående summor. Medlen utbetalas i april månad.

Stockholm, 2015-04-08

Gillis Hammar
Socialdirektör

ANSÖKNINGAR AVSEENDE PILOTPROJEKT SAMVERKAN SKOLA OCH SOCIALTJÄNST	BESLUT OM FÖRDELNING
<u>Projektet:</u> Älvsjö stadsdelsförvaltning och Sjöängsskolan. Utveckla en modell för nära och kontinuerligt samarbete mellan skola och socialtjänst för att åstadkomma ökad skolnärvaro och förbättrade resultat så att färre elever riskerar att inte bli behöriga till nationellt program på gymnasiet. Målgruppen är elever i årskurs 7-9 som riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program på gymnasiet. Arbetet kommer att rikta sig till enskilda elever samt till gruppverksamheter i hela klasser. Totalt mellan 9 – 15 elever. Ett multikompetent team samarbetar på skolan bestående av socionom, fältassistent och skolkurator. Under hösten flyttades projektet till ny skola och teamet består idag av en projektanställd ungdomscoach tillsammans med skolans elevvårdsteam. <u>Sökande:</u> Älvsjö stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp enligt tilldelade medel:</u> 600 000 kronor för projektet och 25 000 för handledningskostnader.	600 000 kr för projektet. 25 000 kr för gemensam handledning.
<u>Projektet:</u>	1 000 000 kr för projektet.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning och Hjulstaskolan. Skapa en förbättrad samverkan mellan skola och socialtjänst kring elever med hög skolfrånvaro och svaga studieresultat. Projektet avser även att belysa de båda verksamheternas sätt att arbeta med samma målgrupp internt i skolan och internt inom socialtjänsten för att skapa förbättrade arbetssätt och rutiner. Målet är att stödet blir mer strukturerat och samordnat. I framtiden ska liknande problem kunna lösas effektivare genom förbättrade arbetssätt, rutiner och samverkan. Målsättningen är att arbeta strukturerat med ca 8 elever samtidigt. Eftersom varje elev ingår i ett socialt nätverk av kamrater blir varje elevinsats en indirekt påverkan på betydligt fler elever än de i projektet angivna. Inskrivning av elever sker successivt enligt skolans prioritering. Lärare, arbetslag, EHT och skolledning förbereder en lista som presenteras för operativ projektledare. <u>Sökande:</u> Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp enligt tilldelade medel:</u> 1 000 000 kr för projektet och 25 000 kr för gemensam handledning.	25 000 kr för gemensam handledning.
<u>Projektet:</u> Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, Akalla grundskola, Rinkebyskolan, Kista grundskola och Husbygårdskolan. Syftet är att öka andelen grundskoleelever som går ut årskurs 9 med gymnasiebehörighet. Målgruppen är elever i årskurs 7-9 med låg måluppfyllelse samt hög frånvaro. Den önskade effekten är att skapa ett samarbete mellan skola och socialtjänsten för att lättare tillgodose de olika behov	3 000 000 kr för projektet. 25 000 kr för gemensam handledning.

man möter hos målgruppen och även att förbättra elevernas sociala situation vilket gör att de kan fokusera på skolan. Möjliggöra att insatser blir samordnade med samma mål och sker samtidigt utifrån en gemensam tanke om vad som gagnar eleven bäst. Under våren 2015 kommer ca 35 stycken elever vara aktuella i projektet vilket innebär att varje socialpedagog arbetar med ca 7 elever åt gången i respektive skola. Under hösten 2015 kommer det fyllas på med nya elever hos de socialpedagoger som haft elever från årskurs 9 som gått ut. Samtliga socialpedagoger arbetar aktivt med att fånga upp elever i målgruppen i samarbete med skolornas elevhälsoteam. Uppdraget formuleras utifrån elevernas behov. <u>Sökande:</u> Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp enligt tilldelade medel:</u> 3 000 000 kr för projektet och 25 000 kr för gemensam handledning.	
<u>Projektet:</u> Skarpnäck stadsdelsförvaltning, Bagarmossens skola och Skarpatorpsskolan. Stadsdelsförvaltningens strävan är att skapa rutiner som säkerställer att ett barn inte får hög skolfrånvaro på grund av att samverkan mellan hem och skola inte fungerar, samt att socialtjänstens insatser inte kopplas in i rätt tid. Projektet riktar sig främst till högstadieelever med hög skolfrånvaro och dålig måluppfyllelse. Målgruppen är elever i högstadiet som har hög skolfrånvaro som resulterat i dålig måluppfyllelse. Fokuskolorna är Skarpatorpsskolan och Bagarmossens skola där målet är	1 200 000 kr för projektet. 25 000 kr för gemensam handledning.

att ha minst fem uppdrag i gång på varje skola. För att möjliggöra detta ska vi ha regelbundna träffar med elevhälsoteamen där skolan har skrivit ut frånvarorapporter på elever som har 15 % frånvaro som vi tillsammans för en diskussion om. För att snabbt kunna se om målen eller delmålen efterföljs är det viktigt att ha tät kommunikation med mentor och elevhälsoteamet. <u>Sökande:</u> Skarpnäcks stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp enligt tilldelade medel:</u> 1 200 000 kr för projektet och 25 000 kr för gemensam handledning.	
<u>Projektet:</u> Farsta stadsdelsförvaltning, Gubbängsskolan, Hökarängsskolan och Farsta grundskola. Målgruppen är elever med hög skolfrånvaro och låg måluppfyllelse som ligger i riskzonen att utveckla en destruktiv livsstil där syftet är att dessa elever ska bryta sin isolering, öka sin skolnärvaro och måluppfyllelse. Syftet är även att utveckla nya metoder och strategier för att arbeta med denna komplexa målgrupp. I projektet är två ungdomspedagoger anställda för att stödja tre skolor. Utifrån det uppskattas att ett rimligt elevantal i projektet är 10 individer samtidigt. Det innebär i praktiken att en anställd har upp till 5 elever samt att man är vikarie för en kollega och då ansvarar för 5 elever till. Målgruppen är de elever som står allra längst bort från skolan, som under flera år har haft en hög frånvaro, låg måluppfyllelse och där skolan uttömt sina resurser och gjort allt som stått i deras makt för att locka eleven tillbaka till skolan. Dessa individer uppvisar en komplex problematik där familjen är hårt belastad och i stort behov av	1 200 000 kr för projektet. 25 000 kr för gemensam handledning.

stöd. Eleverna och familjerna har ofta en mycket dålig erfarenhet av skolan, en ambivalent inställning och en hög ångestgrad vad gäller att vistas i skolan. <u>Sökande:</u> Farsta stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp enligt tilldelade medel:</u> 1 200 000 kr för projektet och 25 000 kr för gemensam handledning.	
<u>Projektet:</u> Skärholmen stadsdelsförvaltning, Bredängsskolan och Sätterskolan. Huvudsyftet är att förbättra prognosen till gymnasiebehörigheten för högstadiel elever med psykosociala hinder. Centrala delmål är: • Effektmål 1. ha insatser för minst 5 elever samtidigt 2. påtagligt minskad ogiltig frånvaro (ökad skolnärvaro och delaktighet i lektioner) 3. behörighet till, lägst, gymnasiets yrkesprogram för de aktuella niorna (VT 15) 4. ökat meritvärde för åttorna (VT/HT 15) 5. öka antalet referenssamtal med stadsdelens utredningsenhet 6. öka antalet kontakttillfällen med vårdnadshavarna 7. öka antalet konsultationer PPSS-kuratorer-psykolog-skolhälsovård • Mål för arbetssättet 1. utveckla de multikompetenta teamen med fokus på rutiner och kommunikation mellan OPG (operativa projektgruppen), socialtjänsten, skolans	1 200 000 kr för projektet 25 000 kr för gemensam handledning

pedagoger, eleverna och vårdnadshavarna 2. samarbeta med andra delar av Resursenheten kring aktuella barn 3. identifiera fungerande arbetssätt som kan implementeras i den fortsatta samverkan skola/socialtjänst Varje aktuell elev kommer att omfattas av ett, i snitt ca 12 veckor långt åtgärdsprogram från observation till uppföljning. Antalet elever under 2015 kan uppgå till 15-20 st/skola. <u>Sökande:</u> Skärholmen stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp enligt tilldelade medel:</u> 1 200 000 kr till projektet och 25 000 kr till gemensam handledning.	
<u>Projektet:</u> Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, Grimstaskola och Hässelbygårdsskolan. För att elevers närvaro i skolan ska öka samt att elever ska få behörighet till gymnasiet. Målgruppen är mellan- och högstadieelever. Andel elever som har behörighet till gymnasiet jämfört med innan projektstart ska ha ökat samt närvaron i skolan ska ha ökat för de elever som har haft hög frånvaro. Att fortsätta att förenkla samverkansprocessen mellan skola och socialtjänst samt att få igång en samverkan med landstinget. Samverkan behöver fortsätta att utvecklas med försörjningsstödsenheten där föräldrar ofta är aktuella samt med mottagningsenheten hos utredningsenheten Barn och ungdom. Många föräldrar är arbetslösa eller läser på SFI och elever vittnar om familjens ekonomiska situation vilket bekymrar eleverna. Har sett	1 200 000 kr för projektet. 25 000 kr för gemensam handledning.

positiva effekter av att arbeta med föräldrar samtidigt som PPSS pågår för eleven, därav kommer en föräldracoach att kopplas till projektet. <u>Sökande:</u> Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning <u>Sökt belopp enligt tilldelade medel:</u> 1 200 000 kr till projektet och 25 000 kr till gemensam handledning.	
<u>Projektet:</u> Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning och Bäckahagens skola. Projektet syftar till en ökad närvaro på lektioner samt en ökad måluppfyllelse av kunskapsresultat. Elever med en närvaro under 90 % ska kunna vara aktuella för projektet om föräldrar och elev samtycker till detta. Ett av projektets syfte är att stärka skyddsfaktorer som ökad skolnärvaro och ökad måluppfyllelse genom samarbete mellan skola, elev och föräldrar. I dagsläget ingår 2 ungdomar i projektet, men förhoppningen är att under vårterminen 2015 arbeta med 5-10 elever samtidigt. För att nå fler elever planerar vi att ge information om projektet på konferenser med lärarlag, prata med lärare på skolan, kontakta mentorer angående elever med frånvaro och aktivt söka upp elever som vistas i korridorerna under lektionstid. Projektet startade på en ny skola och uppstartsfasen har varit trög. Därför har en del arbete lagts ner på att klargöra, diskutera och samarbeta kring formerna för projektet. <u>Sökande:</u> Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning	600 000 kr för projektet. 25 000 kr för gemensam handledning.

<u>Sökt belopp enligt tilldelade medel:</u> 600 000 kr för projektet och 25 000 kr för gemensam handledning.	
--	--

Bilaga 3. Underlag för uppföljning

Underlag för uppföljningen i PPSS bygger på:

- Frånvarorapportering från teamen
- Skolbetyg på från teamen
- Halvårsredovisning som de lokala projekten sammanställer
- Intervju i de åtta stadsdelsförvaltningarna med team och chefer inom PPSS tillsammans vid två tillfällen.
- Intervjuer med 17 elever.
- Enkäter från 85 elever.
- Nätverksträffar cirka två gånger per termin för de multikompetenta teamen.
- Internat två dagar vid två tillfällen för de multikompetenta teamen.
- Nätverksträffar för chefer inom PPSS cirka en gång per termin.
- Kick-off för samtliga inom PPSS ett tillfälle per skolår.
- Nätenkät om samverkan till samtliga inom PPSS under 2014.

Bilaga 4. Elevenkät - Frågor till elev

Frågor till dig som är elev

1. Jag trivs bra i skolan

Stämmer

mycket dåligt

☐

Stämmer

ganska dåligt

☐

Stämmer

ganska bra

☐

Stämmer

mycket bra

☐

2. Vi elever får vara med och bestämma över saker som är viktiga för oss

Stämmer

mycket dåligt

☐

Stämmer

ganska dåligt

☐

Stämmer

ganska bra

☐

Stämmer

mycket bra

☐

3. Skolan berättar för mina föräldrar om jag har gjort något bra

Stämmer

mycket dåligt

☐

Stämmer

ganska dåligt

☐

Stämmer

ganska bra

☐

Stämmer

mycket bra

☐

4. Vuxna ingriper om någon blir trakasserad eller mobbad

Stämmer

mycket dåligt

☐

Stämmer

ganska dåligt

☐

Stämmer

ganska bra

☐

Stämmer

mycket bra

☐

5. De flesta av mina lärare har intressant undervisning

Stämmer

mycket dåligt

☐

Stämmer

ganska dåligt

☐

Stämmer

ganska bra

☐

Stämmer

mycket bra

☐

6. Vad i skolan i skolan är svårt eller besvärligt?

.....

.....

.....

7. Vad i skolan gör dig glad?

.....

.....

.....

8. Om du skulle vilja prata med någon vuxen i skolan, vem skulle du vända dig till?

.....

.....

.....

9. Om du vore rektor – vad skulle du ändra på i skolan?

.....

.....

.....

Pojke/Flicka Ålder..... Skola

Bilaga 5. Metoder och verktyg inom PPSS

VERKTYGSLÅDA

**PPSS (Pilotprojekt samverkan
skola och socialtjänst)**

Tips på verktyg att använda i arbetet med elever, välj det som passar aktuell elev och ert arbete.

- Handlingsplan
Behovsanpassad
- Samtyckeblankett
Tidsbegränsas eventuellt till 3-6 mån. i taget.

- **Individuell pärm**
Varje elev som deltar får en individuell pärm som förvaras i skolan där alla i teamet kan följa närvaro, delmål, m.m.
Underlättar tillgång till samma information.
- **Kalender till eleven.**
Eleven får ett klistermärke i slutet av veckan att sätta på den dag som har varit bäst.
- **SMS påminnelse till elever**
Inför varje lektion skickas påminnelse om lektionsstart.
- **SMS på morgonen till elever**
Hälsningsfras, påminnelse om skolstart.
- **SMS till föräldrar**
Information till föräldrar både ang. frånvaro och framsteg.
- **Frånvaro dokumentation för varje lektion**
Kan se olika ut på respektive skola.
- **Studieteknik**
Skolstöd
- **Stödsamtal för vårdnadshavare**
Samtal i skola, i hemmet eller per telefon.
- **Telefonsamtal till vårdnadshavare.**
Återkoppling till föräldrar hur dagen el. veckan har varit.
- **Läxstöd**
- **Fysiska aktiviteter**
Träna på att komma ut och röra sig.
- **Social träning**
Träna på att passa tider, komma upp på morgonen, vistas bland andra människor, promenera förbi skolan, mat- och sovtider, m.m.
- **Utcheck varje dag med eleven**
Vid hemgång från skolan gå igenom med eleven hur dagen har sett ut.

- Individuella samtal med elever
- Coacha struktur och rutiner för föräldrar
T.ex. gällande sömn, mat, att passa tider, m.m.
- MI-samtal
Arbeta med motiverande samtal både för elever och föräldrar.
- ART (Aggression Replacement Training)
Gruppverksamhet
- Elevgrupper i skolan
Utifrån olika teman, t.ex. värderingsövningar, moral, etik, m.m.
- Initiera tidig kontakt med SYV
I grupper eller individuellt, även med föräldrar närvarande, blicka framåt gällande yrkesval och utbildning.
- Sätta upp nåbara delmål.
- Skapa relationer
Relationsskapande arbete med elever, föräldrar, lärare och andra samverkansaktörer.
- Elevkort
Eleven tar med ett kort till varje lektion som läraren fyller i gällande ankomsttid, deltagande på lektionen, m.m.
- Veckoschema med markeringar
Vad behövs göras för att nå målsättningen under veckan, hur såg närvaron ut under förra veckan. Alt. dagsöverskådligt, beroende på vad som passar respektive elev.
- Öppen dörr till kontor på skolan
- Skapa förtroende
- Coacha till egen förändring
- Länka mellan förälder/elev och lärare

- Återkoppla arbetet till lärare och rektor
- Delta på lektioner i förebyggande syfte
- Kontinuerlig utvärdering av pågående arbete
Återkopplas till alla aktörer, inkl. elev och föräldrar
- Anpassad studiegång/åtgärdsprogram
- Uppsamlingstillfälle vid början och slutet av varje vecka.
Eleverna får i uppgift att kommunicera med föräldrarna.
- Ärendebeskrivning från skolan i uppstartsfasen av ett elevärende
En avstämning om vad som har gjorts tidigare på skolan.
- KOMET för tonårsföräldrar
- Brukarmedverkan
Elever och föräldrars inflytande och deltagande på utbildningsdagar t.ex.
- Hembesök
- Appar och andra tekniska hjälpmedel

Bilaga 6. Sammanställning av intervjuer med elever

Vad hjälper?

Det som står listat i punktform har angetts av flera elever

- Coachens egenskaper; vara trevlig, omtänksam, kunna lyssna, ge råd, förstå, prata så att eleven förstår vad hen säger, vara positiv och engagerad och vara ärlig.
- Coachen ska ha humor.
 - Coachen ska inte vara krävande.
 - Det är viktigt att coachen har ett rum på skolan, att coachen finns tillgänglig, att kunna gå och knacka på dörren och man stöter på coachen under dagarna. Kunna vara hos coachen i stället för att skolka och sedan gå tillbaka till lektionen.

- Relationen mellan coach och elev.
- Att eleven får beröm av vuxna.
- Regelbundna möten med coachen varje vecka och tätare vid behov.
- Tät peppning och stöd via sms från coachen till eleven och vid behov även telefonsamtal.
- Planeringssamtal med coach avseende frånvaro, läxor, prov, annat skolarbete och betyg.
- Coach samarbetar med mentor/lärare för att veta vad eleven ska göra/klara av.
- Förutom mål att höja måluppfyllelsen och sänka frånvaron är det hjälpsamt med delmål.
- Fylla i delmålen och mål för dagen, i en dagbok.
- Coachen har kontakt med förälder och håller denne informerad om frånvaro genom att skicka hem frånvarorapport varje vecka och samt om läxor samt om det positiva som händer via sms, mail och brev.
- Positiv återkoppling och peppning från lärare.
- Att lärare engagerar sig, ställer krav och är uppriktig när det gäller betygen.
- Skolan skickar sms vid frånvaro.
- Föräldrar blir mer engagerade i elevernas skolgång genom att de får veckorapport hemskickad.

Vad stjälper?

- Att ingen uppmärksammar en elevs frånvaro.
- Att föräldrar inte får veta att en elev har frånvaro.
- Lärarbyten, när det kommer in nya lärare, försämrar stödet för eleverna.
- Att en elev upplever att läraren är ”taskig”.
- Att elev upplever att lärare ”trycker ner” eller förlöjligar eleven.
- Att eleven har fått kunskapsluckor på grund av frånvaro gör det svårt att komma tillbaka till lektionerna.
- Att lärare inte uppmuntrar och ser det som eleven gör eller inte peppar eleven.
- Att vuxna inte ser vad som händer i skolan.
- Att lärare och andra vuxna inte följer upp planering som har gjorts.
- Att försöka få elever att skämmas eller att ”hacka” på dem.
- För stora/förväntningar från lärare kan vara negativt.

Övrig kommentar

Om projektet inte funnits hade jag fortsatt med frånvaron. Skolan gjorde inte så mkt. När projektet kom så blev jag motiverad att komma i tid.

Bra med flera speciallärare och en elevcafeteria.

Det är viktigt att mentorer inte ger falska förhoppningar, att de säger som det är, även om det innebär att eleverna kommer få F.

Efter att coachen slutade i PPSS fick flera elever återigen hög frånvaro och har haft det sedan dess, utan att någon på skolan har reagerat på det.

Elever upplever att mentorer ger en överdrivet negativ bild av dem till elevernas föräldrar, som litar på de mentorerna säger.

Misstro mot personal i EHT på grund av att personal har gjort orosanmälan till socialtjänsten trots att de har sagt att de har tystnadsplikt. Misstro mot socialtjänsten, för vad de kan komma att göra. Det finns också positiva erfarenheter av socialtjänsten.

Beror på skolan om PPSS behövs. Elever får mer stöd med PPSS.

”De satte mig i en liten grupp. Ingen där nere kunde engelska, jag fick mest göra matte. Så jag slog en tjej så att jag skulle bli utslängd. Alla lärare har märkt skillnad på mig, att jag har börjat plugga.” (flicka 15 år)

Det är tråkigt att skolan aldrig ordnar något utanför skolan för eleverna, ingen utflykt eller liknande.

Det spelar ingen roll för socialtjänstens rykte att coachen är bra, de dåliga personerna inom socialtjänsten finns ändå kvar och kan sprida dåligt rykte.

Bra att se och stöta på coachen varje dag. Även om man inte tänker på det skulle det vara tomt om coachen en dag inte fanns där och sa hej.

När det är konflikter mellan elever och lärare är det alltid lärarnas ord som gäller, ingen tror på eleverna. ”Lärarna vet att de bestämmer.”

Det hjälper mig och hon förstår mig mer vad jag menar, de andra brukar inte förstå mig.

En lärare har bestämt sig för att eleven inte ska få bestämma om hon ska byta klass eller inte, det är skälet till att eleven blev placerad i en annan klass.

Viktigt att de som går till coachen förstår varför de gör det och vad syftet med det är. Att arbetet och kontakten med coachen har ett syfte, att arbeta med frånvaro och betyg.

Det går upp och ner. När du känner att du har någon på skolan som bryr sig då är det värt att komma.